

FRA VOR EGNS HISTORIE NR. 17

**VANDRING I
LYNDBY SOGNS FORTID OG NUTID**

Samlet og fortalt af
C. B. GYNTHER SØRENSEN

Udgivet af Bramsnæs Museum og Arkiv

For økonomisk støtte til udgivelsen af dette skrift bringes en hjertelig tak til:
Indenrigsministeriets Landdistriktspulje
Bramsnæs Kommunes Folkeoplysningsudvalg
Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur
samt Lokalhistorie i Bramsnæs.
Unidanmarkfonden (Unibank)
Roskilde Bank Aktivitetsfond
Roskilde Amt, Undervisnings- og Kulturforvaltningen
Tak til Teknik og Miljø i Bramsnæs for udarbejdelsen af gældende matrikelkort.

VANDRING I LYNDBY SOGNS FORTID OG NUTID

Samlet og fortalt af C.B. Gynther Sørensen, lærer ved Lyndby skole 1945 - 1972.

Udgivet af Bramsnæs Museum og Arkiv 1998

ISBN 87-985714-3-5

Fotos mærket GS er fotograferet af Gynther Sørensen og hans søn Flemming.
De øvrige fotos er lånt og gengivet med tilladelse.

Lay-out og sats: Hanne P. Engell

Grafisk tilrettelæggelse: Palle Toft

Tryk: Grønager's Grafisk Produktion

Denne bog, samt tidligere udgivelser i serien "Fra vor egns historie", kan købes ved henvendelse til:

Bramsnæs Museum og Arkiv, Tingstedet 6, Sæby 4070 Kirke Hyllinge tlf. 46 40 45 06.

Vignet på titelblad er Lyndbys byhorn.

Omslagets for- og bagside er udført af Dorthe Schlamovitz og viser udsigten fra Lejre

Indholdsfortegnelse

	Side
Forord	5
Vandring i Lyndby sogns fortid	7
Lyndby sogn 1838	10
Lyndby kirke	11
Lyndby skole	17
Området Lyndby strand.	25
Lyndby By og Bådelaug	29
Lille Karleby Bylaug	32
Uglestrup Bylaug	32
Virksomheder og Forretninger	33
Offentlige Myndigheder	42
Lyndby by	49
Lille Karleby	63
Uglestrup	71
Uglestrup mose og bjerge.	78
Bleghuset	79
Litgot mølle	79
Mindesmærker	80
Sagn og Almuefortællinger	83
Aage Eliassen fortæller	85
Lyndby Sogn i Dag	93

Forord

Når man holder af sin egn, kommer man også til at interessere sig for dens historie. Sådan er det i alt fald gået mig, da jeg skrev om Lyndby skole efter dens nedlæggelse og nu i denne vandring i sognets historie.

Til enhver egn og dens beboere knytter der sig en historie, en begivenhed eller oplevelse, der fortæller om hvilken udvikling, der har fundet sted i årenes løb.

Den følgende vandring i Lyndby sogns fortid og nutid bygger på gamle beretninger, gamle protokoller og dokumenter, der findes hos private, i Landsarkivet og Det Lokalhistoriske Arkiv.

Flere personer har med deres beskrivelse og oplysninger bidraget til denne vandring.

Tove Andersen, Uglestrup med sin beskrivelse af Uglestrups historie, Bodil Nielsen, Catrinelyst, Gevninge og Inger Wermuth Jensen, Hedehusene med historiske data.

Fhv. sognerådsformand Aage Eliassen beskriver Lyndby omkring 1910, og tidligere arkivar ved Lokalhistorisk Arkiv, Johs. Pedersen har gjort notater om Lille Karleby.

De tre bylaug har hver en omtale af deres arbejde for byens ve og vel i praksis som socialt.

Museumsinspektøren for Bramsnæs Museum og Arkiv har hjulpet med gode råd og vejledning, samt gennemlæst manuskriptet.

Et udvalg bestående af museumsinspektøren, de tre bylaugsformænd og Tove Andersen har deltaget i valget af billedmateriale.

På en vandring kan man gå forbi eller springe over, hvad man møder. Det er sikkert også sket for mig.

Jeg har også følt det uoverkommeligt at søge yderlige oplysninger i arkiver, der gemmer gamle dokumenter, men jeg håber, at denne vandring, sådan som det var hensigten, må fremme forståelsen for fællesskabets betydning for landsbyerne.

Januar 1998

C.B. Gynther Sørensen

Vandring i Lyndby sogns fortid og nutid

Lyndby sogn hører hjemme i Bramsnæs Kommune, Roskilde Amt, Roskilde Politikreds, Voldborg Herred, Roskilde Stift, Lejre Provsti.

Sognet er beliggende i det sydlige Hornsherred mellem Isefjord, Roskilde Fjord og Lejre Vig omgivet af kommunerne Hvalsø, Lejre og Skibby.

Bramsnæs Kommune omfatter foruden Lyndby sogn også Rye-Sonnerup, Sæby-Gershøj og Kirke Hyllinge.

Hvor skal vi begynde vor vandring?

I tidens morgen hvor vi vil følge udviklingen igennem årtusinder?

I tiden hvor sognet blev beboet af mennesker?

I tiden hvor disse mennesker slog sig sammen i små samfund?

I tiden hvor disse små samfund blev større samfund?

I tiden hvor der krævedes større enheder for at befolkningen kunne eksistere?

I tiden hvor befolkningen måtte se ud over landets grænser, ja globalt for at få lidt sammenhæng i tilværelsen?

Hvordan er det gået Lyndby sogn set ud fra disse perspektiver?

Vor egn er ligesom hele landet opstået for tusinder af år siden ved aflejring i havet, ved landhævninger, og da istiden efterlod et landskab med bakker, dale, søer og vandløb.

Planter og dyr rykkede ind, og snart fulgte også mennesker. Vejrliget ændrede sig, fyrretræer kunne slå rod og danne

grundlag for en større dyrestand, så befolkningen kunne leve som jægere.

Ved kysterne ernærede man sig som fiskere, hvad køkkenmøddingerne langs Lejre Vig minder om. Vigen gik dengang helt ind til det gamle Lejre, og de fundne rester af beboelse stammer fra årene 5.000 til 2.500 f.Kr.

Senere blev det skik at begrave de døde i dysser, derefter i langdysser. I Lyndby sogn henligger rester af sådanne dysser på en mark ved Uglestrup og ved Lille Karleby. Fundene fortæller om de første beboeres levevis bl. a. med påvirkninger fra syd.

På Pilegårdens mark findes en bronzealderhøj med navnet Thorshøj.

Fra de følgende tidsrum Yngre Bronzealder, Ældre og Yngre Jernalder findes intet, der kan fortælle om forholdene i Lyndby og de omliggende sogne. Vi må derfor formode, at forholdene har været som i andre egne, hvor der er fundet efterladenskaber.

Fra Vikingetiden omkring 800-tallet har undersøgelser i de senere år skabt formodninger om, at der har været beboelse på et areal øst for kirken i forbindelse med en mindre anløbsplads.

Igennem Oldtiden er skoven blevet ryddet. Befolkningen har opdyrket landet og samlet sig i små samfund.

Vor egns beboere har kunnet se vikingerne sejle mod Kongsgården i Lejre.

Sagnet fortæller, at en dreng på et skjold blev båret i land fra sådan et vikingeskib og ført til Lejre, hvor han grundlagde

Skjoldungeslægten. Efter sin død forlod han enen, som han var kommet dertil.

Danernes mark blev til Danmark. Der fremstår mænd, der tilkæmper sig magt og tager kirken med i kampen.

Lyndby får tilknytning til Roskildebisperne, hvor der skulle ydes bispetiende til Helligåndshuset i Roskilde. Kirken i Lyndby blev bygget midt i 1200tallet, og samtidig bliver navnene på landsbyerne Uglestrup, Lyndby og Lille Karleby nævnt.

I en skrivelse fra biskop Jacob Erlandsen af 17. maj 1253 nævnes *Lyndby*, men da stavedes navnet *Lyngby*. - byen, hvor der er lyng. I 1298 er der blevet til *Lyndby* - for så igen i en årrække at vende tilbage til *Lyngby*.

Den 7. juli 1934 fik en deputation på tre medlemmer med førstelæreren som ordfører i Statsministeriet Staunings tilladelse til at stave det *Lyndby*, som det bl.a. fremgår af kirkens gamle alterdisk og kalk. Navnet Lyndby hentyder muligvis også til den lille skov eller lund, der hører til gården Kristianslund.

Arealerne mellem de to Karlebyer mod øst har tidligere været meget sumpede, men er nu dræned, og der er i området fundet rester af køkkenmøddinger.

I en skrivelse fra pave Aleksander den Fjerde af 13. august 1257 kaldes Lille Karleby for *Karlaeby*, hvor Vor Frue kloster i Roskilde havde jordtilliggende. Navnet hentyder sandsynligvis til Karlae, der er det samme som kær. Det kan dog også være Karl - mændenes by.

I 1392 er navnet blevet til *Søndre Karleby*, for i 1503 at ende som det vi kender i dag, *Lille Karleby*.

Livet i landsbyerne op til reformationen og i tiden efter frem til landboreformerne er skildret af mange.

Bønderne var pålagt afgifter som tienne til kongen, kirken og herremændene og måtte udføre hoveriarbejde for godserne. Gårdene i Lyndby sogn hørte under godserne Lindholm, Ledreborg og Bistrup, dog hørte to gårde i Lille Karleby under godset Ryegård.

Først i 1800tallet blev gårdene løst af deres fæstebreve. I anden halvdel af 1800tallet begyndte en ny udvikling i samfundet med grundloven, andelsbevægelsen og industrialiseringen.

Landsbyen i 1800tallet

På vandringen gennem sognets fortid dukker nu optegnelser og beretninger op om hændelser og begivenheder.

Det var nødvendigt, at landsbyens bønder mødtes for at tilrettelægge markarbejdet, da der var fællesdrift.

Ved bystævnet fandtes der derfor regler - de såkaldte Vider og Vedtægter. Et eksempel herpå er fundet i nabosognet Kirke Såby. Optegnelsen menes at stamme fra første kvartal af 1700tallet og har følgende tre overskrifter samt en lang række underpunkter.

1: *Om gudstjeneste og hvis der hører.*

2: *Om god skik i byen som oldermanden skal have tilsyn med, alt hvis byen egentlig vedkommer.*

3: *Om enighed af god skik i skov og mark.*

For at gennemføre beregningen af afgifter m. m. for landsbyens beboere så kongen, godsejerne og kirken kunne få, hvad der tilkom dem, foretog man en matrikulering af arealerne.

I 1682 fandtes der i Lyndby 18 gårde og 1 hus med mølle; i Lille Karleby 9 gårde og i Uglestrup 6 gårde. I sognet var der ialt et opdyrket areal på 1963 tdr.land.

Igennem de følgende 150 år har livet i landsbyerne været afhængigt af fællesska-

bet i driften af markerne og forholdet til godsejerne. I fællesskabet indgik også behovet for håndværkere som smed, skomager, væver og skrædder.

Ved Sterms beskrivelse af Lyndby sogn i 1838 får man et godt indblik i sognets materielle forhold:

Der findes 1 kirke, 1 skole, 5 arvefæstegårde, 22 fæstegårde, 27 huse med og 21 huse uden jord. Desuden 9 jordløse selvejergadehuse og en jordlod kaldet møllejorden, tilhørende Lindholm men bortlejet til en gårdmand i Uglestrup. En mølleskyld har hvilet på den nu nedlagte Litgot mølle.

I Lyndby findes Annexgården under Hyllinge præsteembede, overladt i arvefæste.

Under Bistrup gods hører 4 arvefæstegårde og 6 jordløse simple fæstehuse.

Under Lindholm gods hører 4 simple fæstegårde, 7 simple fæstehuse med jord samt 3 jordløse fæstehuse.

Under Lindholm gods hører 4 simple fæstegårde.

Under Skullerupholm, senere Ledreborg, hører 4 simple fæstegårde og 6 simple fæstehuse uden jord.

I byen ligger 3 selvejergadehuse. Af gårdene er 8 udflyttede - ingen huse.

Håndværkere: 1 smed, 2 skomagere, 1 skrædder, 1 hugger, 1 bødker, 1 væver.

Tjenestefolk: 14 karle, 25 piger, 14 drenge og 5 innsiddere.

I Uglestrup by findes under Lindholm gods 6 simple fæstegårde, 5 fæstehuse med jord, samt 2 selvejergadehuse.

I byen en fælles kilde og en liden englod. Her bor 12 skræddere, af tyende 6 karle, 8 piger, 6 drenge og 3 innsiddere.

I Lille Karleby ejer Lindholm gods 6 simple fæstegårde, Trudsholm (Ryegård)

2 simple fæstere med jord og 4 jordløse gadehuse er selvejere. I byen 1 smed, 1 skrædder, 1 væver, 12 karle, 16 piger, 10 drenge og 8 innsiddere.

Jordene i sognet er temmelig jævne, dog højtliggende imod syd ved Uglestrup. Jordene er dels af sandet dels af lermuldet bonitet. Den ottende del af sognet er omtrentlig engbund - kun lidt mose og tørvejord.

Duebrødre kloster i Roskilde ejer kongetiende, kirketiende tilhører Ledreborg og ydes i natura (6 skpr. byg pr. tdr. hartkorn.) Kongetiende betales efter kapiteltakst.

Sognet udgør 1 skoledistrikt og har 1 skole med stuehus og udhus, bygget i bindingsværk, stråtak og med et jordtiliggende på 6 1/2 tdr. land.

Skolelæreren modtager degnetrave af sit distrikt. De skolesøgendes antal: 63, gymnastik i 1ste grad og indbyrdes undervisning (Mynsters Visitatsbog af 1839). I 1834 var befolkningstallet 447, 224 af mandkøn og 223 af kvindekøn. Beboernes karakter er jævn god, i det hele taget vindskibelige og der hersker en almindelig god velstand.

I 1858 havde sognet ifølge Trap 482 indbyggere, 27 gårde hvoraf 12 udenfor byerne, 28 huse med jord og 23 uden.

I 1869 blev der opført en mølle ved Lyndby strand.

I 1872: 488 indbyggere, det samme antal gårde, men nu 13 udenfor byerne, 30 huse uden jord og stadig 28 med jord.

I 1876 bygges et fællesmejeri i Lille Karleby.

I 1898: 475 indbyggere, 27 gårde (6 selvejergårde, 11 arvefæstegårde og 10 fæstegårde), 55 huse med og 8 huse uden jord. 25 levede af en virksomhed, 314 af land-

brug, 12 af fiskeri, 65 af industri, 11 af handel, 23 af andre erhverv, 22 af deres midler og 3 under fattigvæsen.

I 1960 havde sognet 610 indbyggere på 171 husstande. I 1970 860 indbyggere.

Ved sidste folketælling i 1996 havde sognet 976 indbyggere deraf 460 i Lyndby.

Lyndby sogn 1838

I Sterms topografiske beskrivelse af sognet nævnes følgende

Upriviligeret ager/eng	220 tdr. hartkorn	Karle		32	
Areal	1900 tdr. land	Piger, tyende		49	
Agerland	1632 tdr. land	Dreng		30	
Eng	230 tdr. land	Indsiddere		16	
Veje, grøfter, byggepladser	...38 tdr. land	Håndværkere		12	
Antal matrikelnumre	73	Skolebørn		63	
Jordens bonitet	13	Almuelemmer (med Kr. Hyllinge)		30	
Byer	3	Kostdage, fattigforsørgelse			
Kirker	1	(med Kr. Hyllinge)		365	
Almueskoler	1	Pengebidrag (med Kr. Hyllinge)		127	
Arvefæstere	5	Tdr. rug (med Kr. Hyllinge)		24	
Fæstere	22	Tdr. byg (med Kr. Hyllinge)		22	
Fæstere, huse med jord uden hartkorn	..27				
Jordløse huse, selveje	9	Produktion i tønder			
Jordløse huse, fæstere	21		Ialt	Sælges	Forbrug
Udflyttergårde	8	Rug	2263	1069	1194
Udflytter huse	2	Byg	2828	1257	1571
Ubebyggede lodder	1	Havre	2011	126	885
Kongetiende	209 tdr. hartkorn	Ærter	1131	314	817
Kirketiende	209 tdr. hartkorn	Kartofler	1257		1257
Præstetiende	209 tdr. hartkorn	Smør	62	15	47
Folkemængde i alt	447	Hør lpd.	125		
Mandfolk	224	Kreaturbestand	189 heste, 314 hornkvæg,		
Fruentimmer	223		618 får, 251 svin.		

Lyndby kirke

Sognets kirke blev bygget ca. 1250 og er derved sognets ældste bygning. Den ligger tæt ved Lejre Vig, hvor man formoder, at der i vikingetiden har været en anløbsplads og derfor lidt bebyggelse. Der er på det fredede areal øst for kirken fundet forskellige ting, der må stamme fra beboere. Det drejer sig om keramik, smykker og tegn på bronzestøbning.

Det formodes, at der i 1200tallet har ligget gårde i nærheden, og at storbønderne har bygget kirken.

Efter reformationen i 1536 overtog kronen kirken. I 1725 blev den overgivet til Lindholm gods, der i 1756 gav den til

Ledreborg gods. I 1911 blev kirken selvejende med menighedsrådet som ansvarlig for kirkens drift.

Hvornår den lille lund, der måske har været med til at give landsbyen navn, er vokset op, vides ikke.

Sognet var selvstændigt til 1542, hvor det blev sammenlagt med sognet i Kirke Hyllinge til Hyllinge - Lyndby pastorat.

Præstegården ligger i Kirke Hyllinge, men indtil 1921 måtte Annexgården, det nuværende Kristianslund, betale afgift til præsteembedet. Arvefæsteskode blev den 14. marts 1798 udstedt til den daværende fæster Hans Jensen og hans efterkomme-

Lyndby kirke. /GS

re. Udover landgildet var fæsteren forpligtet til årligt at køre to Københavns-rejser og to rejser til Holbæk eller Roskilde, dog ikke i fæsterens travleste tid.

Ved gården lå et lille hus, hvor præsten, når han kom kørende til Lyndby kirke, kunne sætte hest og vogn samt klæde sig om. Dette hus blev nedrevet i 1930'erne. De på gården hvilende forpligtelser ophørte i 1921.

Bygning og inventar

Kirkeskib og kor er opført af frådsten hentet fra brudene ved Vintre Møller. Stilen er senromansk med fladt loft, små vinduer og et våbenhus ved den sydvestlige del af skibet. Omkring 1375 blev koret overhælvvet. Et hundrede år senere blev

også skibet overhælvvet og vinduerne blev gjort større.

I 1617 fik skibet opsat en tagrytter - et mindre tårn med klokke. Det blev senere nedtaget og et nyt kom til i 1752.

Ledreborg overtog kirken i 1756 og grev Holstein gennemførte i 1760 en gennemgribende restaurering, hvor man blandt andet lagde et tegltag i stedet for blytaget.

Selv om greven havde fået overdraget kirken af kronen, måtte kongen alligevel have haft et ord at skulle have sagt. Der foreligger, som svar på en ansøgning, skriftlig tilladelse til at foretage udskiftningen af taget. Det blev en tømmermester Jens Peter Pfützer, der både tegnede og udførte det nye klokkehus.

Interiør Lyndby kirke /GS

I 1804 var tagrytteren så medtaget, at den måtte nedtages. Det eksisterende våbenhus, der formodes opført i 1600tallet, blev nedrevet. En del munkesten blev genbrugt ved opførelsen af det nye tårn, der på grund af tidens økonomisk dårlige forhold først stod færdig i 1830'erne.

Klokkerne blev ophængt i en klokkestol på kirkegården, medens tårnet blev bygget, og også til dette arbejde måtte man søge om kongelig bevilling.

Den lille klokke er støbt i Lübeck og bærer indskriften:

Når jeg trækkes,

kalder jeg til livets glæder.

MB gjorde mig i Herrens år 1591.

Den store klokke er støbt i København i 1724 og bærer indskriften:

Ære være Gud i det højeste.

FH gjorde mig.

Alterbordet er opført af frådsten, men er dækket af en plade af egetræ. Forsiden - antemensalet - forestiller de hellige tre kongers besøg ved Jesu fødsel. Vendes forsiden ses et billede af den opstandne frelser. Billederne stammer fra år 1510 til 1520, og blev restaureret i 1944. Alterskranken er fremstillet i støbejern og opsat i 1747.

Den nuværende altertavle fra 1760 blev ved en restaurering af koret i 1971-75 af Nationalmuseet bragt tilbage til det oprindelige udseende. Alterbilledet forestiller den hellige nadvers indstiftelse. Den tidligere fløjaltertavle, der nu hænger i tårnets våbenhus, har under den nuværende overflade skriftsteder. Nu ses en indskrift forfattet af greven på Ledreborg. En del af den oprindelige tekst kan ses, da nogle felter har fået fjernet dækfarven. På fløjenes yderside findes en fortegnelse over pastoratets præster fra reformationen til dags dato.

Ved trappen til prædikestolen findes et panel, som formodes at have været antemensale, da fløjaltertavlen stod på alterbordet.

Ved nadverhandlingen under gudstjenesten bruges en disk med årstallet 1764 samt en kalk fra 1761, der bærer Københavns våben og navnet Lundbye.

I koret står en præstestol, et bruskbarok arbejde fra midt i 1600tallet, formentlig udført af Caspar Lubbekes værksted.

Degnestolen er noget ældre, i sengotisk stil og af ukendt oprindelse. Under Nationalmuseets restaurering blev den oprindelige overflade malet over, da man fandt den for medtaget til at kunne bevares.

I koret står også en granitdøbefond med et romansk dåbsfad og dåbskande fra Sydtyskland. Billedet i fadets bund forestiller Maria Bebudelse.

Kirkens prædikestol er fremstillet i 1597 på Oluf Kroghs værksted i højrenæssanceudformning med lydhimmel. De fire evangelister med deres symboler ses i fire felter. Prædikestolen var oprindelig anbragt på skibets sydlige væg, vest for det østlige vindue. Efter en restaurering i 1982 på Nationalmuseet, hvor den blev ført tilbage til den oprindelige skikkelse, blev den ophængt i det østlige hjørne af skibet. Det skulle forbedre akustikken under prædiken.

Fra samme periode stammer kirkens stolestader, der ligeledes er udført midt i 1600tallet på Caspar Lubbekes værksted i Roskilde. Alt stoleværket er egetræsmalet, en foreteelse fra forrige århundrede, som i dag betragtes som mishandling af det smukt udførte billedskærerarbejde. I dag er der på et par af stolegavlene fjernet maling, så man kan forestille sig, hvordan de alle har set ud.

Kirkens lysekroner er ophængt i 1914. Kirkens opvarmning skete fra en stor kakkelovn, der i 1910 blev udskiftet med en såkaldt kalorifærevov. I 1955 blev der installeret elektrisk opvarmning.

I mange år blev salmesangen ledsaget af musik fra et harmonium, skænket af sognets beboere i 1910. Det var skolens enelærer, der både var organist og kirkesanger.

Fra 1942 blev førstelæreren kirkesanger og andenlæreren organist. Det fortsatte efter 1945, indtil skolen blev nedlagt i 1972. Kirkesangeren fortsatte til slutningen af 1991; organisten holdt op i efteråret 1985.

I 1946 blev harmoniet erstattet af et Frobeniusorgel med 5 stemmer og pedalanhang. I 1988 gennemgik orglet en hovedreparation og fik tilføjet en subbasstemme. På skibets nordvæg hænger et korbuekrucifiks fra første halvdel af 1500tallet, overmalet som det øvrige inventar. I 1975 fik kirken af en lyndbyborger foræret et kirkeskib - en model af skoleskibet Danmark. I forbindelse med restaureringsarbejder er såvel hvælvinger som vægge blevet kalkede og stolestader blevet malet. Midt i 1980'erne viste det sig, at trægulvet i skibet var angrebet af fugt. Der blev derfor lagt nyt gulv og for at undgå mere fugtighed fra grunden, blev der lagt dræn og fugtspærring rundt om kirken.

I 1945 blev der på kirkens loftsrum gjort flere gode fund af kirkeinventar, der en gang i fortiden blev henlagt, da det ikke mere kunne bruges. Det drejer sig om 2 kristusfigurer, et korstræ og to processionsstager. Den ældste og fornemste kristusfigur er skåret i tidlig gotisk stil og er dateret til 1200tallets anden halvdel, den anden stammer fra 1500tallet. De to

sjældne processionsstager af træ er fra 1400tallet. Dette inventar findes i dag på Roskilde Museum.

Kirkegården

Rundt om kirken er kirkegården - de døde have. I gammel tid havde sognets gårde pladserne på sydsiden; på nordsiden var pladserne for "lavere" samfunds-lag. Nu er pladserne blevet mindre og ens for alle.

Da der var tale om anlæggelse af Den midtsjællandske Jernbane blev gangene i 1913 anlagt på arealet nord for kirken. Jernbanen blev anlagt, men også nedlagt, så kirkegården har nu ikke mangel på kistepladser.

I 1914 opførte sognerådet et nødtørft-hus. I 1977 blev der i kirkegårdens sydøstligste hjørne opført et hus med to toiletter og et rum til graverens redskaber, samtidig blev der opstillet vandhaner på 5 forskellige steder. Da arbejdstilsynet krævede opholds- og omklædningsrum med bad og toilet til graveren, blev bygningen i 1990 ændret, så den opfyldte dette krav; en ny redskabsbygning blev opført ved siden af.

I 1983 blev en del af de hjemfaldne gravpladser på nordsiden anlagt til ned-sættelse af urner, de såkaldte ukendtes plads. Foruden de nævnte bygninger findes et kapel, opført i 1906, hvor kister kan henstå til begravelsesdagen, hvis ikke kisten med den afdøde først kommer til selve dagen.

Kirkegården er omgivet af et stengærde og et læhegn af buske mod nord og øst. De store elmetræer, der i mange år gav læ for østenvinden, har man måttet fælde på grund af elmesygge.

Det er i dag tredje generation af en familie, der nu i over 50 år har udført

arbejdet som graver, klokker og kirketjener. En fyldig beskrivelse af kirken hænger i våbenhuset som særtryk af Nationalmuseets værk om Danmarks kirker.

Administration

Menighedsrådet består i dag af 6 medlemmer med sognepræsten som "født" medlem. Rådet vælges hvert fjerde år, hvor man på et forudgående opstillingsmøde bestræber sig på, at de tre landsbyer bliver repræsenteret. Der har i mange år kun været opstillet en liste, så det har været såkaldt aftalevalg. Menighedsrådene i pastoratet indstiller, når der skal ansættes ny præst. Menighedsrådet i Lyndby ansætter og aflønner selv organist, kirkesanger, graver og kasserer.

Kirkeværgen har ansvaret for pasning af kirkegården og føring af kirkegårdspro-

tokol, med registrering af begravelser og urnenedsættelser.

Menighedsrådet er med ved valg til provstiudvalget i Lejre provsti, hvortil der indstilles og vælges en repræsentant for de seks sogne i Bramsnæs Kommune. Rådet deltager også i valg af biskop til Roskilde Stift.

I fællesskab har de seks sogne siden 1956 udgivet et kirkeblad, hvor hvert sogn på den sidste side har oplysninger om tidspunkter for de enkelte sognes gudstjenester, møder m. m.

I 1950'erne arrangerede de to sogns menighedsråd sommerudflugter for sognenes ældre. Sognerådet betalte for kaffen ved udflugten, hvor der altid var arrangeret besøg i en kirke.

Senere overtog sognerådet tilrettelæggelsen af udflugten, og menighedsrådet

Kirkegården ved Lyndby Kirke /GS

mistede derved en kontakt med sognenes ældre.

I en årrække stod kommunens socialudvalg for de to årlige udflugter til sjællandske egne, men i dag er aktiviteten sparet helt væk.

Den gamle skole 1742 - 1880

Lyndby skole

I ethvert samfund, stort eller lille, hvor man har levet i et fællesskab, har der været nogle treklange, der har spillet en væsentlig rolle: far - mor - børn, arbejde - fritid - mening med livet, hjem - kirke - skole. For livet for slægten har man levet og opdraget den nye generation.

Undervisning og opdragelse skete først mellem hjemmets fire vægge. Senere overtog kirken undervisningen og ud af det dannedes skolen, der underviste og i forståelse med hjemmene opdrog.

I Lyndby sogn var det i 1600 og 1700tallet løbe- og sædedegne, der underviste med overhøring i kirken om søndagen. I 1742 omtales en Ole Hansen Winther som degn og skoleholder i den ældst kendte skolebygning, der lå i skellet til børnehaven Bøgen.

Denne skole blev bygget i januar 1742 af Lindholm gods ifølge kongelige allernådigste befalinger af 23. januar og 29. april 1740. Skolen må vel betegnes som en godsskole. I et regnskab fra 1743 findes en post, der fortæller, at der er udbetalt et beløb til istandsættelse. Den stipulerede løn fra Lindholm gods udgjorde 20 daler, græsning til 5 - 10 får, 18 læs tørv, fourage og småridsel fra 6 gårde i Uglestrup.

Efter skoleloven i 1814 blev det sognet selv, der havde ansvaret for skolens drift. Det må være et levn fra godsets tid, at der indtil 1970 blev udbetalt en årlig skoleløn på 70 kr. til førstelæreren.

Måske skyldtes det også, at børnene fra Bleghuset gik til skolen i Lyndby, selv om det tilhørte Lindholm gods og lå i Gevninge sogn.

I 1870'erne var forholdene så ringe, såvel bolig- som skolemæssigt, at der måtte ske en forandring.

På pladsen foran skolebygningen opførte man en ny skole med bolig til læreren samt en længe, der indeholdt lo, stald, vognport og toiletter. Den blev taget i brug 9. november 1880 og havde kostet 10.000 kr.

Den gamle skole blev revet ned, og der siges, at en del af træværket blev anvendt til den bygning, der i dag bruges af Lyndby Rens.

Ved gravning på arealet nord for det nuværende udhus fandtes i en spades dybde en brolægning, der må antages at være gulvet i skolens tidligere udhus.

Omkring 1920 blev der foretaget nogle forbedringer af bygningerne. Ved lærerskiftet i 1917 blev skoleloddens bortforpagtet og i udhuset, der ikke længere skulle bruges til stald og lo, blev der foretaget ændringer, og skolebygning og udhus blev bygget sammen. Eleverne fik adgang til et rum, hvor fodtøj og overtøj kunne anbringes. Igennem det næste rum, der var indrettet til elevernes spisestue, kom man ind i skolestuen.

De tre fag vinduer i skolelokalet mod øst blev erstattet med større vinduer, der stadig sidder i huset. Lærerens private indgang, der var imod vest, blev fjernet, og elevernes indgang var nu lærerens private.

I årene omkring 1920 var børnetallet stigende. Derfor blev nybegynderne for at aflaste læreren sendt ned til en "læremor", der boede et lille stykke fra skolen. På grund af dette forhold blev det i 1924 besluttet, at der skulle bygges en forsko-

le. Den kom til at ligge i umiddelbar nærhed af hovedskolen og bestod af en lærerindebolig, et klasseværelse, en forgang, en mindre spisestue og en gymnastiksal. Et udhus blev indrettet til toiletter til lærerinden og eleverne. Her var der også vask- og brændselsrum. Bygningen kostede 40.000 kr.

Ifølge skoleloven af 1937 måtte der ske ændringer i kommunens skolevæsen, og efter flere drøftelser for og imod en stor centralskole blev det besluttet at udvide de bestående hovedskoler først i Kirke Hyllinge - taget i brug i september 1940, og derefter i Lyndby - taget i brug 1942. Her blev den bestående bygning til forskolen udvidet med faglokaler, 2 klasseværelser, 1 lærerværelse, 1 spisestue, omklædningsrum med bad og en større

gymnastiksal. Den tidligere gymnastiksal blev ændret til skolekøkken med bryggers og spisekammer. I skolegården byggedes toiletter til drenge og piger samt et halvtag til cykler og ophold for eleverne. Opførelsen kostede 175.000 kr.

For at opfylde skoleloven af 1958 blev der tilbygget en fløj med fysiklokale og en lærerbolig. Omkostningerne var 150.000 kr.

Skolen kunne nu tilfredsstille den tids krav ifølge love og bestemmelser.

Til skolen hørte en legeplads, der i de første år var grusbelagt, men senere blev asfalteret. I mange år gik legepladsen og landsbyens hovedgade ud i eet.

Med den stigende biltrafik blev det et krav fra forældre og skole, at der måtte

Lyndby Skole 1880 - 1942

Lærerfamilie 1880

opsættes hegn med låge. Denne stod altid åben efter skoletid.

Øst for gymnastiksalen var et lille areal, hvor der på Christian den Tiendes 70års fødselsdag blev plantet en eg - kaldet Kongeegen. På en gammel trappesten fra Margrethes hus, der havde ligget på samme sted, blev kongens navnetræk og årstallene 1870 - 1940 indhugget.

Omkring egen blev plantet flere buske, hvis vækst gav egen dets særprægede krone. Budskadset blev senere fjernet og erstattet med en græsplæne med borde og bænke. Her kunne eleverne tilbringe deres frikvarter. De havde selv givet udkast til anlægget.

I skolens klasseværelser hængte indrammede billeder, der forestillede historiske situationer, på lærerværelset fotografi-

er af de tidligere lærere. I fjerde klasse hængte et gammelt matrikelkort over sognet fra udskiftningen i 1788. I skolegangen de oldenborgske konger i gengivelse fra malerier på Frederiksborg slot. I de sidste år et kort over skoledistriktet med knappenåle på de steder, hvor eleverne boede.

Skolens tilsynsmyndigheder

Skolen er som tidligere nævnt udspungen af kirkens bestræbelser på at oplære sognets beboere i den kristne lære. Derfor har tilsynet med skolens arbejde påhvilet de kirkelige myndigheder - sognets præst og over ham provst og biskop. Bemærkningerne til visitatserne er omhyggeligt indført i lærerens embedsbog.

Eksempler herpå gengives i bogen Lyndby Skoles Historie, siderne 14-19.

Ved bispe og provstevisitater fra 1890 - 1912 førtes elevernes navne ind i en protokol og her indførtes karaktererne i dansk, regning og religion, hvorefter bisp, provst og skolekommission underskrev.

Derefter fremgår det af de eksisterende eksamensprotokoller, at tilsynet har været ført af den stedlige skolekommission med præsten som formand ved en karaktergivning i alle fag - i hovedfagene for hver elev, i de øvrige en karakter, der skulle dække klassens niveau.

Ved oprettelsen af stillingen som amtsskolekonsulent blev en af opgaverne at besøge amtets skoler. Deres besøg i Lyndby skole fandt sted dels i skoletiden,

hvor undervisningen blev overværet og dels ved forældremøder, hvor aktuelle skolespørgsmål blev belyst. En af amtsskolekonsulenterne satte pris på efter besøget at få serveret stegte ål med stuede kartofler hos førstelæreren.

Undervisningsministeriets fagkonsulenter i husgerning, sløjd, håndgerning og gymnastik aflagde besøg og afgav rapport, som var fremmende for en bevilling til nyanskaffelser.

Skolen og forældrene

I 1934 kunne der efter nye bestemmelser vælges forældreråd ved skolerne. Det blev valgt, men bortfaldt i 1939 da der ved en afstemning ikke viste sig flertal for dets fortsættelse. Ifølge den ny styrelseslov fra 1949 kunne der, hvis foræl-

Legeplads Lyndby forskole ca. 1930

drekredsen ønskede det, oprettes et skolenævn. Det skete ved et møde i april 1950, hvor der valgtes 3 medlemmer.

I 1955 udvidedes antallet af nævnsmedlemmer til 5, hvoraf 1 medlem repræsenterede kommunens skolekommission og efter kommunesammenlægningen i 1970 kommunalbestyrelsen.

I nævnets møder deltog skolens tre lærere, men da skolen fik fem lærere deltog kun skolens leder og lærerrådets formand. Indtil 1956 var sognepræsten formand for skolekommissionen. Ved oprettelsen af skolenævn blev pastor H. L. Jespersen skolekommissionens repræsentant og valgt til formand.

Efter hans død blev formanden valgt blandt forældrenes repræsentanter og skiftende kommunalbestyrelsesmedlemmer indtrådte i nævnet. Der blev lagt vægt på, at repræsentanterne havde børn i skolen.

Eksamensdagen

Sognepræsten og skolekommissionens formand blev altid indbudt til årets eksamensdag og andre arrangementer. Da karaktergivningen blev afskaffet, blev dagen et møde med myndigheder, forældre og lærere, hvor man hørte på, hvad elever og lærere kunne samtale om i de forskellige fag.

I pastor Jespersens tid som formand opgav lærerne, hvilket stof der var gennemgået i årets løb, og han valgte et emne til overhøring. Senere fik lærerne selv lov at vælge emne til dagens samtale.

Dagen begyndte kl 8.00 med de ældste elever, derefter en frokostpause hos andenlæreren. Så fulgte det næste hold elever i alder, derefter middagspause hvor lærere og myndigheder spiste middag hos første-læreren. Efter middag mødte de næste

hold, og der sluttedes med eftermiddagsskaffe hos lærerinden.

Forældre var selvfølgelig velkomne til disse eksamensdage, men det var de yngste elevers forældre, der især mødte op. I de store klasser "ønskede" eleverne ikke at se deres forældre. Ganske få trodsede dette "forbud".

Samværet hos lærerne var ifølge traditionen på lærernes egen regning. På et tidspunkt søgtes der om et kommunalt tilskud, men det blev afslået. Samværet fortsatte dog, da ingen ville bryde traditionen.

Medens myndighederne samledes i lærerhjemmene havde eleverne frikvarter, der blev benyttet til besøg hos købmanden, hvad papirkurve, spiselokale og legeplads vidnede om. Når dagen var slut, var der tradition for, at eleverne skulle lege i byen, inden de tog hjem.

Ved samværet i skolestuen var elevernes skriftlige arbejder i dansk og regning samt eventuelle emneopgaver lagt frem. Opgaverne var lånt fra skoler i byerne og blev også benyttet af andre skoler i amtet; derved opnåedes et sammenligningsgrundlag. Hver elev havde en årsprøvemappe, hvori prøverne fra 1. klasse til udskrivningen af skolen var samlet.

Ved eksamensdagen var elevernes arbejder i sløjd, håndgerning, tegning og formning lagt frem i gymnastiksalen. Endvidere skete det, at holdet i skolekøkkenet forud for eksamen havde indbudt myndighederne, mødre og lærere til et samvær, hvor de tillavede retter kunne nydes.

Forud havde lærerne fremlagt et forslag til dagens forløb for skolenævnet, der stort set godkendte planerne. For at gøre eksamensdagen kortere for alles vedkommende blev den tilrettelagt således, at flere

lærere samtidig havde samtale med eleverne. Først og fremmest i hovedfagene og derefter i de øvrige fag, der kunne passes ind i det fastlagte skema.

Nævnsmedlem og forældre kunne så overvære de fag, der interesserede dem mest.

Lærerne kendte nævnsmedlemmerne så godt, at der ikke blev fremlagt noget, som man vidste ville blive forkastet.

I årene før skolens nedlæggelse sad der nævnsmedlemmer, der tidligere havde været elever på skolen.

Dagen efter eksamensdagen mødte alle elever for at aflevere de bøger, der ikke skulle bruges i det nye skoleår. De skriftlige arbejder, der havde været fremlagt, blev udleveret til hver elev. Når alt det praktiske var overstået, gik lærere og ele-

ver op i kirken. Der blev sunget salmer, kirkens historie blev fortalt, og kirkens inventar blev nærmere beset.

Herefter fik eleverne sommerferie og fik deres arbejder i sløjd og håndarbejde med hjem. De elever, der skulle forlade skolen, samledes i førstelærerens hjem til chokolade og boller.

Inden afskeden fik eleverne i de senere år deres vidnesbyrd. I en årrække uddeltes der såkaldte flidspræmier til en eller to, der gik ud af skolen. Præmierne var bøger, der blev givet af skolekommissionen, en sparekasse i Roskilde og en boghandel samme sted.

Det hændte, at nogle hold havde en lille hilsen med til lærerne som tak for skoletiden.

Lyndby Forskole 1924 -1942

Lyndby Skole 1942 - 1972 /GS

Skolegangsordning

Fra tiden før 1814 foreligger kun få oplysninger om en skolegangsordning, men det må formodes, at det har været den ordning, der kendtes fra andre egne i landet.

Efter 1814 foreligger der protokoller og dokumenter, der vidner om hverandendagsundervisning. De store børn søgte skolen tiere om vinteren end om sommeren, hvor de deltog i markarbejdet i hjemmet eller i tjeneste hos fremmede. Om sommeren gik de yngste børn til gengæld flere dage end om vinteren, hvor det tit kunne være besværligt at tilbagelægge skolevejen i alt slags vejr. De der boede længst væk, havde ca. 4 km. Denne ordning fungerede indtil 1924, hvor der blev

bygget en forskole, og de to klasser blev til fire.

De skolesøgende børn kom fra de tre landsbyer, dog havde de 3 gårde Belle-gården, Pilegården og Grønagergård en særlig aftale. Der fortælles, at bonden på Bellegården omkring 1900 var uvenner med læreren i Lyndby og derfor byttede skole med Grønagergård, selv om denne hørte til Kirke Hyllinge sogn. Årsagerne var snarere, at Grønagergård lå nærmere ved Lyndby Skole og Bellegården og Pilegården hørte under Ryegård gods.

Fra 1924 til 1942 undervistes eleverne fra 1. til 3. årgang i den ny forskole af en lærerinde og fra 4. - 7 årgang i den gamle skole af læreren; der var fortsat hverandendagsundervisning.

Fra 1942 fortsattes med fire klasser, men nu med hverdagsundervisning, dog havde 1. klasse fri om lørdagen og 4. klasse fri om torsdagen, hvor de store børn skulle gå til præst.

Igennem de følgende år ændredes af forskellige årsager såvel antal af lærere som af timetal. Da der skulle indføres forberedende undervisning i matematik, tysk og fysik ønskede forældre og lærere, at eleverne skulle forblive ved skolen i stedet for at flyttes til Kirke Hyllinge. Skolen blev derfor femklasset og fik en tilbygning med faglokale og en lærerbolig.

Ordningen trådte i kraft fra skoleåret 1961 - 62 og med indførelsen af lørdagsfrihed i 1970 fungerede den tilfredsstillende til skolens nedlæggelse i 1972.

Skoleferierne var fra gammel tid lagt på tidsrum, hvor der var brug for børnenes arbejdskraft. Dette ændredes også, så ferierne faldt på samme tid i hele landet.

De elever, der skønnedes egnede, blev efter samtale mellem forældre og lærere henvist til realafdelingen, der fra 1958 var oprettet i Kirke Hyllinge.

Andre formål

Skolens benyttelse til andre formål som aftenskole, aftenhøjskole, sammenkomster i bylauget samt andre aktiviteter er der skrevet om i bogen Lyndby Skole 1742 - 1972.

I den kan der også læses om skolens nedlæggelse: forhandlingerne der gik forud og resultatet, som ikke blev i overensstemmelse med skolenævnets, skolekommissionens og lærernes indstilling. En væsentlig baggrund for skolens arbejde er

forholdet til hjemmene i sognet. Om dette kan der også læses i førnævnte bog.

Indtil 1917 hørte der til skoleembedet en skolelod på 6 1/2 tdr. Det var en del af hans løn, og han var forpligtet til at dyrke jorden.

Der var tjenestebolig til de fastansatte lærere, dels i skolebygningen, dels i selvstændige boliger i skolens nærhed. Ved skolens nedlæggelse købte førstelæreren sin bolig, andenlæreren fraflyttede sin.

Først lejede kommunen den ud som bolig, senere blev den indrettet til kontor for en del af socialforvaltningen for til sidst at blive solgt til privatbolig. Den tredje tjenestebolig blev også solgt til private.

I 1945, da flygtningestrømmen fra Østtyskland kom til Danmark, manglede besættelsesmagten husrum og begyndte derfor at beslaglægge skoler.

Ved Lyndby skole standsede i februar en tysk bil og ud steg nogle officerer. De ønskede at bese lokalerne, og fra lærerværelset beundrede de den smukke udsigt. En lærerkone fik travlt med at brænde illegale skrifter.

Så snart tyskerne var kørt, ringede førstelæreren til sognerådet, der den dag havde møde, og fortalte om besøget. Der blev drøftet hvilke forholdsregler, der skulle tages. Skolens lager af tørvebrændsel blev flyttet over i laden på Langbakkegården for at vanskeliggøre forholdene for en eventuel beslaglæggelse. Det skete ikke, så livet på skolen kunne fortsætte.

Har læseren yderligere interesse i skolens historie findes bogen Lyndby Skole 1742 - 1972 på kommunens biblioteker.

Området Lyndby strand

Området Lyndby Strand strækker sig fra Lyndby kirke til Ørbækken, der danner grænse mellem Lyndby og Sæby sogne. Her byggede Lyndby Bylaug i 1750 et hus til brug for byhyrden, det kaldes i dag Hyrdehuset. Foruden opsyn med kreaturerne havde byhyrden pligt til at passe leddet, hvor vejen, som dengang gik tæt forbi husets gavlvej, førte over Ørbækken - altså lukke op og i for forbipasserende og opkræve bompeng. Huset hørte under Møllergården.

Efter 1802 blev huset brugt som landarbejderbolig indtil 1935, hvor det blev købt af KFUM i Roskilde. Det blev brugt

til weekendophold for foreningens medlemmer, men da det var gammelt, byggede foreningen nogle nye bygninger i 1970'erne.

Der var ikke råd til at istandsætte det gamle hus, og man ønskede at rive det ned. Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur samt Lokalhistorie i Bramsnæs, også kaldet "Stråtagsforeningen", ønskede at bevare sognets ældste bolig og fik godkendt istandsættelsen som et jobskabelsesprojekt i 1984.

Det er nu en selvejende institution under KFUM og K og Y'menklubben i Roskilde.

Hyrdehuset

Da egnens købmænd ønskede at skabe en forbindelse ad søvejen til Roskilde, byggede man et pakhus i 1908 og lod motorbåden Pilen sejle med passagerer, foderstoffer og slagtesvin på ruten Lyndby - Roskilde via Gershøj. Bag denne sejllads stod et aktieselskab, Båd-farten Lyndby-Roskilde, hvor bl.a. egnens landmænd købte aktier af 100 kr. I gården Kristianslunds gamle papirer findes 2 aktier nr. 170 og 144.

Pilens styrmand byggede i 1910 sit hus ved siden af pakhuset, så han kunne have opsyn med båden, som overnattede der. Grunden købte han af gården Brydevang.

I Pilehuset boede der under besættelsen en familie, hvis søn Daniel var taxavognmand. Det fortælles, at han kørte

for modstandsfolk, når der blev kastet våben ned ved Skjoldenæsholm.

Pilen havde to kahytter, en stor pæn i forstavnen, hvor kvinder og børn holdt til og en mindre kahyt bagbords, hvor de fleste mænd holdt til. Der kunne købes øl og vand ombord. Kaptajnen var tysker, og når han og styrmanden var uvenner og råbte højt, kunne man kun forstå de allerstørste ord.

I 1926 måtte Pilen opgive sejlladsen, da konkurrencen fra lastbilerne blev for hård.

Det næste hus på Lyndby Strand blev i 1912 bygget af brødrene Laurits og Viggo Olsen. De købte grunden af Langbakkegården og lagde huset på toppen af skrænten. Laurits var mekaniker og Viggo murer. Om disse to personer har

Pilen ved Lyndby Strand

Pilen

Aage Eliassen fortalt i sine erindringer "Minder om mennesker jeg kendte".

I 1914 ankom en ældre broder til de to brødre Olsen. Han købte 3 tdr. land af Brydevang og opførte et blokhus, som i 1930 blev solgt til en kunstmaler ved navn Haldrup. En del af grunden blev overtaget af Karleby Gymnastikforening, som brugte den til sommerfester.

Gymnastikforeningens grund blev senere solgt til Hyllinge-Lyndby kommune, for at dens beboere kunne have et sted, hvor alle kunne komme til fjorden for at bade.

Ved Haldrups død i 1970'erne købte Bramsnæs Kommune hus og grund. Huset bruges nu af Lyndby Jollesejlerklub.

I 1926 sejlede Frederik Stormly, der var opkøber for Roskilde Fiskeeksport-

forening, ind til Pilebroen, købte 1 tdr. land af Lindegården og byggede sit hus.

Også om ham beretter Aage Eliassen i sine erindringer.

I 1937 købte Roskilde Byfestkomite en grund ved siden af Hyrdehuset og byggede huset Roar, der blev brugt som udflytterbørnehave for børn i Roskilde Kommune.

Roskildefonden, der administrerer overskuddet fra Roskilde Festival, ejer nu Roar, og har moderniseret bygningen og lejer den ud til lejrskoleophold og weekendophold.

I slutningen af 1950'erne købte Dansk Missionsforbund en villa og byggede i slutningen af 1980'erne nye lokaler. De benytter nu stedet, Kilden, til weekendophold for forbundets medlemmer, eller de lejer lokalerne ud.

Lyndby Havn inden udvidelsen /GS

Lyndby By- og Bådelaug

Ved bylaugets 50 års jubilæum i 1993 skrev den daværende formand Mogens Schlamovits i jubilæumsavisen følgende omtale:

Bylauget som institution har rødder langt tilbage i tiden til det gamle landsbysamfund, hvor byens gårdmænd mødtes og drøftede fælles anliggender, når oldermanden blæste i byhornet.

Med udskiftningen og udflytningen af gårdene fra landsbyen mistede bylaugets oprindelige funktion sin betydning.

I foråret 1941 var man i gang med udgravningen til den nye skole. Over-skudsjorden blev placeret ved gadekæret, der i forvejen ikke var for kønt at se på, og det hele var formentlig et syndigt rode-ri.

Fra politiet var der kommet besked på at bringe forholdene i orden, så gadekæret kunne bruges som branddam, og den 5. april 1941 blev der så indkaldt til møde på skolen, for at man kunne drøfte situationen. Initiativtager til mødet var købmand N. P. Sørensen.

På mødet blev man enige om at danne et bylaug, og der blev nedsat et udvalg bestående af købmand N. P. Sørensen, gdr. Robert Gunvig, gdr. Jens Peter Christiansen, arbejdsmand Aksel Nielsen og maskinfabrikant Emil Olsen, som skulle arbejde videre med sagen.

Dengang havde man nok ikke så travlt som i dag, så vi skal helt frem til den 18. maj 1943 før der blev indkaldt til stiftende generalforsamling. Udvalget fremlagde et udkast til love, der blev vedtaget, og bylauget var stiftet. Den første bestyrelse kom til at bestå af det nævnte udvalg, og

som den første formand blev valgt købmand N. P. Sørensen.

Den første opgave var at få forholdene omkring gadekæret bragt i orden, og den 15. juli 1946 blev bypladsen indviet.

I 1946 blev der rejst en mindesten for befrielsen den 5. maj 1945. Stenen havde man fundet i gærdet mellem kirkegården og Ejnar Kristiansens have, og med menighedsrådets tilladelse til at fjerne den, og sognerådets tilladelse til at rejse den, blev den placeret på bypladsen ved gadekæret.

Op gennem 50'erne, med Georg Larsen, Knud Jensen og Gunnar Hansen som formænd, beskæftigede bylauget sig med planering og tilplantning af trekanten og etablering af vejbelysning.

I midten af 60erne var det stadig vejbelysningen, der optog sindene. På generalforsamlingen i 1967, hvor der var mødt 9 medlemmer og 5 fra bestyrelsen (det var åbenbart også et problem med tilslutning dengang), blev der fremlagt nye og mere tilsvarende love. Det var den voksende tilflytning af sommerhusbeboere, der gjorde sig gældende.

Også forholdene omkring havnen var man begyndt at beskæftige sig med, og på en ekstraordinær generalforsamling den 22. september blev det første havneudvalg nedsat, bestående af Erik Olsen, Laurits Nielsen og Oluf Jørgensen. Kontingentet blev det år fastsat til 10 kr og 5 kr for folkepensionister.

I 1968 overtog bylauget havnearealet matr.nr. 44h efter forhandling med ejeren, mejerist Carl Hansen.

I 1969 indkaldte havneudvalget til stif-

tende generalforsamling i Lyndby Bådelaug. Den fandt sted d. 23. maj, og i de vedtagne love fastslås, at bådelaugene er en afdeling af Lyndby Bylaug. Dette gav anledning til en del diskussion, og forholdene omkring havnen har i det hele taget optaget sindene meget lige siden. I 1972 blev lovene igen justeret og navnet ændret til Lyndby By- og Bådelaug.

I 1976 fremkom forslag til udvidelse af havnen med det formidable budget på 170.000 kr og endnu engang sattes sindene i bevægelse med til tider heftige debatter på ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger.

I 1978 gennemførtes udvidelsen, som klarede problemerne frem til 1987, hvor en ny udvidelse kom på tale, og endnu engang kom der gang i debatten. Det ser

ud til at historien gentager sig med 10 års mellemrum, så vi ser frem til, hvad der sker i 1997.

Jens Jensen, den nuværende formand, følger hertil:

Vi skriver i dag 1997, og der er sket meget i Lyndby Havn. Der er nu plads til 50 både, sejlbåde, motorbåde og joller, som om efteråret kan tages op til overvintring. Langs kajen er der træbroer og størstedelen af området er flisebelagt. Der er bygget hus med toilet og redskabsrum. Men der er ikke tale om udvidelse.

Det er der ikke af tre grunde; for det første er der intet behov, for det andet er der lavet naboaftaler, der gør, at man ikke bare kan udvide, og for det tredje er Lyndby Havn i dag beliggende i et fredet område, som er udlagt til fuglereservat.

Lyndby havn i dag

Så skulle behovet en dag opstå, bliver det ikke nemt at ændre på det eksisterende, men det er nu heller ikke så dårligt.

Havnen er kommet igennem de store anlægsudgifter, og det er blevet til noget mere end budgettet angav. Men havnen er nu gældfri og i de kommende år skal indtægterne bruges til at vedligeholde, og måske lave nogle af de ting, der for år tilbage var luftkasteller.

I øvrigt synes jeg, det skal nævnes, at det meste af arbejdet er udført af havne-medlemmerne selv, så vi må gerne være lidt stolte af vores havn.

Lyndby Bylaug har, som på den stiftende generalforsamling, gadekæret på dagsordenen. Det skal renoveres, skrænterne er ved at skride ud i kæret, men det er et større projekt og dyrt, så vi overvejer i øjeblikket forskellige løsninger.

Derudover følger vi med i de politiske tiltag eller mangel på samme og forsøger at præge stemningen til byens ve og vel.

Til disse to omtaler kan tilføjes:

Igennem en årrække i 1950'erne og 60'erne samlede bylauget sine medlemmer med venner, bekendte og familie til efterårssammenkomster i skolens gymnastiksal.

Som underholdning kom Sparekassen for Roskilde by og omegn og viste film eller lokale kræfter opførte små sketches. Ved det traditionelle kaffebord solgtes amerikansk lotteri med mange gevinster. Gevinsterne blev givet af medlemmerne og handlende.

Da skolen lukkede, måtte sammenkomsterne holdes andre steder, og nu blev det andespil.

Det blev også tradition med julemarked sammen med børnehavnen Bøgen og Skt.Hans aftener med tale, sang og bål på havnearealet. Hvert år i august måned arrangeres ligeledes på havnen sommerfest med fællesspisning, revy, underholdning og dans.

Lille Karleby Bylaug

Den nuværende formand Lissie Andersen fortæller:

Foreningen holdt stiftende generalforsamling den 20. november 1975, og har siden været en god blanding af et selskabeligt og "alvorligt arbejdende" bylaug med godt 40 husstande som medlemmer.

Der afholdes årligt en efterårsfest - den startede som Mortensfest og er senere blevet til høstfest.

Efterhånden som der er kommet mange mindre børn i byen, er der blevet tradition for, at bylauget afholder fastelavnsfest med tøndeslagning og bollespisning.

Der brændes også bål og heks til Sankt Hans, nok det mest besøgte arrangement i årets løb.

Ind imellem er der forskellige udflugter - med større og mindre tilslutning.

Som "alvorligt arbejde" kan nævnes sager som: vejbelysning, fortove og vejomlægning gennem byen, trafikregulering og hastighedsdæmpende foranstaltninger, indflydelse på lokalplanen og som gennemgående tema helt fra starten støj- og luftgener fra Dansk Frysetørring.

Alle opgaverne er blevet løst, men ikke altid til alles tilfredshed. Sagen med Dansk Frysetørring ligger stadig åben, det er jo en virksomhed i udvikling, men der er god dialog parterne imellem.

Lille Karleby Bylaug går ind i sit 23. år, og med skiftende bestyrelser kommer der hele tiden nye ideer til, hvordan vi kan bruges.

Uglestrup Bylaug

Stiftende generalforsamling fandt sted den 25. april 1974 efter et forberedende møde den 26. marts indkaldt på initiativ af Søren Sveistrup.

Formålet med bylauget var:

1. Forskønnelse af byen.
2. Arbejde for fælles faciliteter.
3. Fremme af fællesskabet.
4. Formidle samarbejde med kommunalbestyrelsen.

I de følgende år har man fået gadekæret og omgivelserne renoveret. Man har i samarbejde med Teknisk Forvaltning fået

kloakeret og forhandlet om bedre busforbindelse til Roskilde. Det sidste stadig uden positivt resultat. Gadebelysning blev indført i 1979.

Ved gadekæret er der hvert år arrangeret sommerfester, og der er i ridehuset afholdt møder med andespil, julearrangementer, fastelavnstøndeslagning, fortælling om lokalhistorie m.m.

Det fremgår af referaterne i bylaugets protokol, at de skiftende bestyrelsesmedlemmer aktivt har deltaget i arbejdet med at opfylde formålsparagrafferne.

Virksomheder og forretninger i sognet

Lyndby

Der har i Lyndby været to købmandsforretninger. Den ene i bygningen Lyndbygade 1, den anden i Østergade 2.

Ifølge fortegnelsen over forældre i skoleprotokollen hed købmanden i Lyndbygade 1 i 1888 Lind, i 1889 Jantzen, i 1893 Sørensen og i 1900 Knudsen, som var den sidste.

Handelsmand og slagter Lars Peter Andersen byggede huset Østergade 2 omkring 1883. I 1914 overdrog han forretningen til sin søn Peter Andersen, der

ligeledes var slagter og handelsmand. Begge kørte omkring i oplandet og købte kreaturer som kalve, svin og lam.

I 1929 blev ejendommen solgt til Petra og Niels Peter Sørensen. Før hans tid havde huset haft mange funktioner såsom slagterhus, købmandsforretning, forsamlingslokale med musiktribune, hestetald og brevsamlingssted, hvorfra landposten udgik, når dilligencen fra Roskilde havde afleveret breve og pakker.

Indtil Baunehøjtelefoncentral blev oprettet, var her samtalestation, hvorfra

Lyndby gamle købmand

man kunne få forbindelse med omverdenen.

Da N. P. Sørensen i 1947 døde, videreførte enken med sønnen som medhjælp forretningen indtil 1961, hvor sønnen Anker overtog den og byggede et butikshus i Lyndbygade.

I 1979 blev butikken udvidet til det tredobbelte, og i 1988 blev forretningen solgt til Kirsten og Keld Olsen, som i 1992 overdrog den til sønnen Steen.

I 1995 solgte Steen Olsen sin forretning til Lillian og Poul Erik Christensen.

En trediedel af bygningen var i mellemtiden blevet solgt til tømrermester Ivan Christiansen, der her indrettede sit værksted. En anden tømrermester har til huse på Østre Lejregård, hvor der i dag

også er en gårdbutik med økologiske malervarer.

I en del år havde Lyndby to brødsalg. Et på Østergade 11 og et på Linde-vangsvej. Da der blev stillet større krav til lokalernes indretning, valgte man at lukke.

Ejeren af smedien i Lyndby i 1882 hed Kristen Olsen. I 1893 var navnet Jens P. Jensen. I 1902 overtog Johanne og Chr. Jørgensen smedien - omtalt i Aage Eliasens beskrivelse.

I 1952 blev den solgt til Ejner Thorsager og i 1970 -efter at ejendommen var genopbygget efter en brand - solgt til de nuværende ejere Lise og Walther Linis, der som billedskærer fremstillede rokokkostole. Nu bruges værkstedet til skabelse af kunstneriske arbejder.

Lyndby gamle smedie

I 1909 startede TH. Emil Olsen et maskinværksted ved landevejen, når man kommer til Lyndby. De arbejdede med reparation af landbrugsmaskiner, vindmøller og VVS arbejde. De havde også arbejde på Skullerupholm Teglværk. Ved Olsens død i 1955 overtog sønnen Helge Olsen værkstedet og drev det til sin død i 1982. Derefter har det været anvendt til forskellige formål, bl.a. salg af brugte biler.

I 1978 startede et firma på Lyndby Havnevej. Det arbejdede med produktion af rustfrit stål til bl.a. maskiner, vandrør m.m., men da man i 1979 ikke kunne få tilladelse til ændringer i virksomheden, flyttedes den til Vintre Møller.

Værkstedet blev nogle år senere overtaget af fabrikant Nagel, der fremstillede nødgeneratorer og lignende materiel til skibe. Virksomheden føres i dag videre af hans søn.

To muremestre har i dag deres bopæl i Lyndby sogn, hvorfra de driver deres forretning. En på Hornsherredvej, og en anden på matr.nr. 2d i Lille Karleby.

En vogmand med lastbiler bor i Lyndby og en taxavognmand bor i Lille Karlebys gamle smedie.

På ejendommen matr.nr. 10b i Lyndby findes et kransebinderi.

Lyndby Rens og et en gros firma, der handler med grøntsager nævnes under omtalen af ejendomme i Lyndby.

Inge Andersen, Lyndby fortæller om fiskeri.

Jeg er født og opvokset i Lyndby i et ældre stråtekt hus, som ikke er mere. Jeg har været gift med nu afdøde Frede Andersen, der var mest kendt på havnen og fjorden, hvor han fiskede meget, men han kunne ikke leve af det alene og havde

derfor arbejde andetsteds. Min far var fisker om sommeren, men slog skærver ved vejen om vinteren eller var fodermester på en af gårdene. Jeg har haft et rigt, men arbejdsomt liv.

Det var barske vilkår i trediverne. Min far og hans makker satte kroge ud og røgtede dem om morgenen. Det skulle gøres tidligt - kl 3. for at alle ålene ikke skulle "hænge" sig, som det hed.

Hvis man fangede 100 ål på 1200 kroge, blev det betragtet som en fin fangst. Det kunne også ske, at der kun var 20-30 stk. Man roede ud og måtte tit helt over i Kransekrogen for at finde de gode fangststeder.

Jeg var kun 8-9 år, da jeg blev sat til at ordne kroge og gøre dem klar til næste fangst. Efterhånden blev jeg rutineret, så det "kun" tog 2 timer at "rede" 1200 kroge. Om eftermiddagen skulle der fanges nye agn.

Hver 14'de dag skulle kroge og liner koges igennem i vand med kønrøg. Ned til havnen førte et stendige, og kedlen, hvori kroge og liner blev kogt, stod i diget.

En smal vej førte ned til havnen. Nej det er forkert at kalde det en havn, der var faktisk bare et uddybet hul i sivene og en lille hjemmelavet bro.

Ved hjælp af betonelementer og sten fik Frede og andre hjælpere lavet en større havn, og ved selvsyn kan man i dag se, hvad det er blevet til. Stejlepladsen er dog den samme, og her har gået andre fiskere som Laurits, Ingvor og mange andre.

Udviklingen kan man ikke stoppe, men det var en sorgens dag, da den gamle pumpe blev fjernet og dækket til. Det var stedet, hvor vi hentede vand, skyllede tøj, snakkede sammen o.s.v. Vi kæmpede imod, men der var intet at gøre.

Lille Karleby gamle købmand

Lille Karleby

Fra 1908 og frem til 1953 havde Chr. Larsen sit tømmerværksted på vejen til Jenslev. Han havde beskæftigelse til 2 svende og en lærling. Før Chr. Larsen nævnes i skoleprotokollen af 1884 en tømrer.

I 1953 overtog Eigil Christensen værkstedet og flyttede det i 1957 ud på bakken mellem de to Karlebyer, for i 1995 at blive nedlagt.

Tømmerværkstedet blev i 1969 købt af Kirsten og Arne Vesterlund Nielsen, der nedsatte sig som dekoratør og skiltemaler. Virksomheden ophørte ved hans død i 1988.

Ved læsning i Lyndby skoles gamle protokoller med forældrenes navne og beskæftigelse var der i 1883 en købmand

ved navn P. Sørensen og i 1888 en ved navn Lars Peter Jørgensen.

I 1904 brændte forretningen, en ny blev opført, og i 1906 hed købmanden Kvistgaard. Han blev i 1906 efterfulgt af Hans Petersen, der i 1961 solgte den til Jørgen Skov Hansen.

I 1966 blev den overtaget af Lind, men efter få år måtte han lukke, og dermed var det slut med købmandsforretning i byen.

Smeden i 1879 hed ifølge skoleprotokollen Planch og i 1893 L. P. Larsen.

I 1918 blev smedien overtaget af Schytte, der ifølge Axel Smedegaards beskrivelse startede som fyrbøder på mejeriet for så at overtage smedearbejdet

Ved hans død i 1955 lukkede værkstedet, hvor den nuværende ejer i dag ønsker,

at det gamle værksted får et udseende, som da Schytte arbejdede der.

I 1881 nævnes en skrædder som far til et barn i Lyndby skole.

Som nævnt andet steds har Dansk Frysetørring en stor virksomhed i Lille Karleby. De oprindelige bygninger er alle ændrede og nye udvidelser har fundet sted. Der produceres bl.a. tørrede purløg, persille, frugt og rejer. Der beskæftiges i dag (1997) 30 funktionærer og 80 timelønnede arbejdere, der hovedsagelig kommer fra oplandet.

Omkring 1910 boede maler Hans Rasmussen og hans kone Sofie i ejendommen på hjørnet af Bellegårdsvej og Karlebyvej. Hun var bl.a. mejerske på mejeriet. Der findes i dag stadig eksempler på Hans Rasmussens malerarbejder.

I hans gamle værksted startede Lars Pedersen i 1951 en virksomhed, der producerede stålvarer, fade, kander m.m. Han beskæftigede 6 mand.

I 1954 blev forholdene for små, og han byggede derfor en stålwarefabrik på bakken mellem Store og Lille Karleby. I den bedste periode og frem til 1974, hvor fabrikationen ophørte, beskæftigedes 30 mand. Bygningerne blev overtaget af Dansk Frysetørring.

Lille Karleby mejeri

Mejeriet i byen blev oprettet af Hans Jensen Rosleff i 1876 som et privat fællesmejeri og udvidet i 1908 og 1930.

Han drev mejeriet alene indtil 1903, hvor han på grund af et uheld under arbejde i ostelageret søgte en medejer.

Lille Karleby gamle smedie

Det blev Jens Christian Smedegaard.

Rosleff var politisk engageret venstremand både som sognerådsformand i Hyllinge-Lyndby Kommune og som amtsrådsmedlem i Roskilde Amt.

Der var tale om, at han skulle være landbrugsminister, men det nåede han ikke, da han døde i 1904, kun 52 år gammel. Han ligger begravet på Lyndby kirkegård, hvor en mindesten er rejst af hans vælgere.

Indtil 1908 drev J. Chr. Smedegaard mejeriet sammen med Rosleffs enke, og derefter alene indtil sin død i 1942.

Sønnen Axel Smedegaard videreførte det alene til 1948, hvorefter det blev et aktieselskab med flere ejere. I 1964 blev det solgt til Dansk Frysetørring.

Axel Smedegaard beretter om mejeriet i 1931:

147 leverandører med 1240 køer. 10 leverandører har mere end 20 køer og 36 har 4 køer eller derunder. Mejeriet har et personale på 2 mejerister, 1 elev, 1 laborant, leverandørernes 14 kuske og 1 karl.

I 1930 blev der indvejet 4,8 mil. kg sødmælk, smørproduktionen var 211.015 kg og salg af mælk og fløde 73325 kg.

Osteproduktionen ophørte i 1926, men blev genoptaget i 1946. I 1959 havde mejeriet en årlig produktion på 200.000 kg.

Mejeriejer Hans Rosleff havde sin bolig ovenpå mejeriet, men det blev for trangt for ham og ikke herskabeligt nok til alle hans forskellige forretninger.

Lille Karleby mejeri

Østergård

I 1891 købte han gården Østergård, matr.nr. 3, af Kristian Lorentzens enke, der lige havde købt den fri af Lindholm gods. Han byggede et meget stort og her-skabeligt stuehus.

Rosleffs enke solgte i 1907 gården til Niels Severin Buhl. I 1912 blev den udstykket i 6 mindre ejendomme, der er beliggende på vejen mellem Lille Karleby og Lyndby. Hovedbygningen blev derefter solgt til bestyrelsen for en fredelhjemsinstitution under Indre Mission.

Fredelhjemmet

Dette hjem skulle være for vanskeligt stillede piger, sinker og lettere åndssvage for hvem der ikke i de tider var nogen omsorg fra statens side. I 1913 blev der indrettet et vaskeri ved at bygge til hoved-

bygningen. I 1933 blev der på den anden side af Karlebyvej bygget et anneks efter at nogle gamle huse var revet ned. Her boede en del medhjælpere og piger.

Bygningen blev igen i 1939 udvidet, så der blev mere plads til aktiviteterne. Man vaskede og reparerede linned for egnen og et større opland. Men med nye regler i sociallovgivningen var det for hårdt arbejde, så pigerne måtte nu beskæftiges med lettere håndarbejde. Det blev ledet af en forstanderinde med assistenter som hjælpere.

I 1974 måtte man nedlægge hjemmet af økonomiske grunde.

Annekset blev solgt til almindelig beboelse, og hovedbygningen blev købt af en kreds af mennesker, der oprettede en

Lilleskole, der dog kun virkede i nogle få år.

I 1976 købte Bramsnæs Kommune ejendommen og indrettede den til et center for pensionister, der sammen med kommunen har gjort lokaliteterne forbrugervenlige til de mange aktiviteter.

Axel Smedegaard fortæller

I 1908 var der meget lidt færdsel om aftenen på gaden i høstens tid. Der var ingen biler, der kom få cykler og vogne og gamle koner, som gik strikkende på en strømpe op og ned ad gaden. De gamle skulle ud at snakke - men tiden måtte ikke gå tabt, de strikkede samtidig.

Men den 8. eller 9. september 1908 var næsten alle på gaden, både mænd og kvinder, ingen tænkte på at arbejde eller på høsten. Alle talte om de 20.000.000 kr, som Alberti havde svindlet væk.

Omkring 1910 købte min far, Jens Chr. Smedegaard, en motorcykel hos fabrikant Fr. Christensen i Roskilde Cykelbørs, hvor han traf Alfred Nervø, der var den første, der fløj over København.

Alfred Nervø inviterede en dag i december 1910 de to mænd til automobiludstilling i Paris. Her blev købt en bil og turen gik så til Lyndby gennem Nordfrankrig og Nordtyskland, men det viste sig vanskeligt at køre fra Lyndby til Lille Karleby. Politiet gav lov, men Hyllinge-Lyndby sogneråd gav følgende svar på ansøgningen:

*Hyllinge-Lyndby sogneråd
pr. Roskilde 23 januar 1911.*

I Anledning af ærede Skrivelse af 16 ds. Angående anvisning paa Vej for Bilkørsel til Deres Hjem kan Sogneraadet med Henblik paa det livsfarlige ved med Køretøjer at møde Motorvogne paa smal-

le Biveje, som gennemløber herværende Kommune, ikke udstede den ønskede Anvisning. Som Motivering af Raadets Beslutning tjener, at der paa lange Strækninger er ca. 1 1/2 Alen dybe Skrænter ned fra Vejen, og paa den modsatte Side Brinker, hvor Køretøjer umuligt kan komme udenfor Vejbanen.

P.S.V. A Christiansen. Fmd.

Min far skrev omgående et nyt brev til sognerådet og tilbød i dette, at hvis han fik den ønskede tilladelse, ville han love kun at køre fra Lyndby til Lille Karleby fra kl. 8-9 formiddag og fra kl. 4-5-eftermiddag. Sognerådet svarede omgående følgende.

*Hyllinge-Lyndby Sogneraad
pr. Roskilde. 1 Februar 1911.*

Paa Foranledning af det Dem af 16 f.M. hertil indsendte Anmodning om Anvisning paa en Vej til at passere med Bil til Deres Hjem har Sogneraadet ved sit Møde den 31.-1 vedtaget at anwise Dem Vejen fra Amtsvejen ved Lyndby Skolelod til Lille Karleby.

P.S.V. A Christiansen Fmd.

I Forbindelse hermed skal Sogneraadet udtale sin Glæde over den i Skrivelse af 27.-1. tilbudte Imødekom-menhed med Hensyn til Tiden for Kørsel paa nævnte Vej. Deres Tilbud med Hensyn til Tiden har mødt almindelig Tilfredshed.

Sogneraadet.

Smedegaards bil

Offentlige myndigheder

I de gamle landsbysamfund samledes gårdmændene til bystævne, hvor de tilrettelagde markarbejdet og også drøftede de sociale forhold, som oldermanden derefter skulle tage sig af.

Da fællesskabet ophørte havde oldermanden stadig en ledende rolle i landsbyen. I Lyndby sogn kan man ikke påvise et sted, hvor bystævnerne har fundet sted.

I 1841 indførtes fælles for de tre landsbyer et sogneforstanderskab, der fra 1867 kom til at hedde sogneråd. Medlemmerne var folkevalgte og rådet fungerede frem til 1970, hvor det ved kommunesammenlægningen blev til kommunalbestyrelsen.

Sognerådet var fælles for Kirke Hyllinge og Lyndby sogne, og det var fortsat bønderne, der som venstre eller højremænd valgtes som medlemmer.

Da samfundsudviklingen efter år 1900 medførte nye tanker om den politiske ledelse, fik også Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre medlemmer i sognerådet.

Da vor egn havde fremtrædende radikale personligheder som Jørgen Jørgensen i Lejre og Niels Frederiksen i Store Karleby, kom det til at præge Hyllinge-Lyndby sogneråd.

Sammensætningen af sognerådet afgjorde, om det blev en venstremand eller en radikal, der blev sognerådsformand. Det kunne også være, at mange personlige stemmer afgjorde valget til formand.

Efter kommunesammenlægningen i 1970 er de største partier Venstre og Socialdemokratiet. De mindre partier, Det Konservative Folkeparti, Centrum Demokraterne og de tværpolitiske, havde

op til kommunalvalget i 1997 hver 1 medlem; mens de radikale ikke længere var repræsenteret. Et samarbejde mellem de mindre partier er nødvendigt for at Venstre eller Socialdemokratiet kan få flertal og dermed borgmesterposten.

Efter kommunalvalget i 1997 kunne Bramsnæs Kommunes socialdemokratiske borgmester tage plads i borgmesterstolen for sin anden periode. Det Konservative Folkeparti opnåede ikke valg.

Det politimæssige arbejde blev fra 1700tallet varetaget af en sognefoged, der i Lyndby sogn alle har været gårdmænd.

De førte lægdsrullen og var med, når de unge mænd mødte til session, hvor det blev afgjort, hvor værnepligten skulle aftjenes. Sognefogeden stod også for de borgerlige vielser og andre opgaver.

Nu er det landbetjenten, der varetager det politimæssige og Værnepligtstyrelsen, der klarer sessionen.

Sognefogedembedet blev afskaffet i 1970 ved kommunesammenlægningen.

Da Lyndby sogn har grænse til Lejre Vig, er der også en strandfoged, der tager sig af strandingsgoods, drivende eller havarede både. Det var tidligere et hverv, som fiskerne tog sig af, men nu er det havnefogeden, der også varetager havnens forhold.

I det daglige liv for ethvert menneske, for enhver gruppe af mennesker i by som på land er der brug for vand, lys, varme og bortskaffelse af affald. Sådan har det altid været, men hvordan?

Vand

Der er sket store ændringer. Hvor man tidligere hentede vand ved åløb, ved fælles brønd eller ved egen brønd, sker det nu fra et fælles vandværk, hvor vandet jævnligt bliver kontrolleret.

I Lyndby sogn findes tre vandværker: Lille Karleby, Lyndby Strand og Lyndby by. Endvidere har Roskilde Kommune på Lindegårdens arealer i 1972-73 bygget et vandværk med boreri på stedet.

I 1982 blev der foretaget yderligere boreri ved Borrevejlegårdens areal, og vandet anvendes til supplering af vandforsyningen til Roskilde by samt til Lyndbyparken, Lyndby Strand nord og Uglestrup.

I Lille Karleby var tre gårde fælles om en boring, der lå på Bellegårdens højeste punkt. De øvrige husstande havde egen brønd. I 1942 enedes man om at opføre et vandværk på en grund ved indkørslen til Tofteskærgård.

Ved opførelsen af ejendommene ved Lindevangsvej i Lyndby syd stiftedes et fælles vandværk i 1961, og da sommerhusene blev opført ved Lejre Vig, blev de sluttet til.

Gården Kristianslund havde sin egen boring og vindmølle ved foden af Bauehøj. Herfra blev der leveret vand til Lyndby forskole fra 1924 til 1942, hvor den ny skolebygning fik egen brønd. Endvidere fik ejendommen matr.nr. 38m og den gamle skole vand fra denne brønd. Ved kommunesammenlægningen overførtes forsyningen fra Lyndby vandværk.

Dette fælles vandværk blev oprettet i 1961, da der blev foretaget en boring på 42 m og opført en bygning til pumpen på en grund ved trekanten, hvor Engvej, Østergade og Havnevej mødes.

Senere er nogle mindre vandværker

sluttet til og sidst er der skabt forbindelse til Hornsherredværket, hvortil der kan åbnes i specielle tilfælde.

I 1988 blev der opstillet nyt maskineri med bedre filtre, så vandforsyningen kunne blive tilfredsstillende. Interessentselskabets bestyrelse står for administrationen, og hvor forbrugerne tidligere betalte en fast afgift, betales der nu efter forbrug opgjort efter de opstillede vandmålere.

Om vandforsyningen i Uglestrup fortæller Tove Andersen: *I et gammelt papir står der, at der fandtes en kilde på matr.nr.3, der var til fælles brug for byens beboere. Der var et rækværk af træ i ca. 1 meters højde, men ellers var der åben brønd. Man smed en spand ned, fyldte den med vand, trak den op og gik hjem.*

I 1948 blev der gravet en privat brønd på matr.nr. 10b, og med jorden herfra blev den gamle brønd fyldt op. Lidt nord for gadekæret mellem to ejendomme har der været en fælles pumpe. I 1960'erne slog 7 husstande sig sammen om en fælles boring. Gårdene havde deres egne brønde med vindmøller.

Da Roskilde Kommune foretog boreri ved Borrevejlegården, sænkedes grundvandet så meget, at brøndene ikke kunne forsyne husholdningerne. Derfor måtte Hornsherredværket påtage sig forsyningen.

Varme

I Lyndby sogn indførtes elforsyningen i 1920'erne; der blev stiftet elektricitetsforeninger, der varetog ejendommens interesser efter aftaler med NESA, der forpligtede sig til at levere strøm.

Hvordan ledningerne skulle føres over markerne, blev skrevet i deklARATIONER. De lokale elektricitetsforeninger stod for

administrationen, indtil NESA senere overtog den. I årenes løb er der nedlagt elkabler i stedet for luftledninger.

I de senere år er der også rejst vindmøller som supplement til elforsyningen.

Selvom en naturgasledning er ført gennem sognet til Kyndbyværket, er der ikke indlagt naturgas i sognets ejendomme.

Gadebelysningen blev indført på initiativ af de tre bylaug, men er senere kommet under offentlig regi.

Under besættelsen, da det kneb med import af fast brændsel, blev der skåret tørv i moserne i Uglestrup og Lille Karleby.

Affald

I gammel tid endte det faste affald i kompostbunker, møddinger og haver; det flydende i grøfter, åløb, sivebrønde eller specielle tanke.

Med det voksende vandforbrug til hygiejniske forhold i dagligdagen, blev det nødvendigt at kloakere. Det skete først ved stiftelsen af private kloakforeninger, som sørgede for nedlæggelsen af kloakledninger, der førte til rensningsanlæg, inden vandet løb ud i fjorden.

I Lyndby begyndte kloakeringen i 1944 med et system, der endte i et rensningsanlæg med tre tanke ved Lyndby Havn og et mindre på marken nord for kirken.

I Lille Karleby blev vandet fra mejeriet og ejendommene ført til Roskilde Fjord gennem Ørbækken og drænrør, som lodsejerne havde ansvaret for. Efter lang tids forhandlinger mellem lodsejerne, Dansk Frysetørring og kommunen blev resultatet, at denne sidste fik ansvaret for kloakeringen. Dansk Frysetørring, der bruger meget vand, måtte etablere eget

rensningsanlæg, som spildevandet passerer, inden det løber ud i det offentlige rørsnet.

I Uglestrup blev der kloakeret i 1978. Spildevandet blev ledt mod øst til Lejre Vig. Mod vest i åben grøft til Troldbrosåen, gennem Ejby Ådal til Isefjorden.

Da kommunen overtog ansvaret for de tre byers kloakanlæg, og da kravene til miljøbevarelse voksede, blev det biologiske rensningsanlæg ved Hornsherred-vej anlagt i 1973. Hertil føres nu alt kloakvand fra Lyndby sogn.

I dag udleveres der til fast affald i husstandene beholdere til papir og restaffald samt kompostbeholdere til organisk affald. Endvidere afhentes storskrald 10 gange om året.

Brandslukning

Ved brand havde man både i Uglestrup og Lyndby slukningsmateriel.

Ved Lyndby gadekær stod sprøjterne i et lille hus. Der var to - et stort trækar på hjul med vippepumpe og en håndsprøjte. Da Lyndby smedie kom i brand, blev sprøjten kørt frem. Med spande med vand gik det fra hånd til hånd fra gadekæret til karret var fyldt op og pumpet op med håndkraft. Trods anstrengelserne nedbrændte smedien. Sprøjtehuset blev nedrevet, men den gamle sprøjte kan ses på museet Sparresholm i Sydsjælland.

I Uglestrup var der en håndsprøjte, der stod i et lille skur ved gadekæret. Her stod også en kreaturvægt til fælles brug for gårdene. Tove Andersen fortæller, at hendes far var med i et brandkorps, hvis medlemmer havde messingskilte til at hænge om halsen, når de rykkede ud. På skiltene var præget: brandmajor, 1. vandbærer og 2. vandbærer. Da skuret måtte rives ned,

Alex Jensens rutebil

kom sprøjten til at stå hos vognmand Madsen. Nu opbevares den hos en af hans slægtninge.

Nye tider

Inden de fleste hjem fik vaskemaskine, slog en del familier - måske 10 - sig sammen om i fællesskab at købe en. Vaskemaskinen og en centrifuge blev kørt fra hjem til hjem og i løbet af 2-4 dage havde alle fået vasket sit tøj.

Før man fik sin egen fryseboks til opbevaring af grøntsager og slagtevarer, gik familier i fællesskab om bygning af et frysehus, hvor hver bruger havde sin egen boks. Det var tilfældet i Uglestrup og Lille Karleby, Lyndbyerne brugte frysehuset i Lille Karleby.

Forbindelsen med omverdenen

Når man for længe siden ville forlade sin boplads, skete det med Apostlenes heste, og senere blev det med hestekøretøjer. Ville man sende bud til andre, tændte man bål på en høj. Hele omegnen kunne se lysskæret, og man forstod, hvad baunen betød. Senere kom det officielle køretøj - dilligencen, der foruden passagerer bragte post fra sted til sted.

I 1914 startede Alex Jensen rutebilforbindelsen Roskilde - Skibby. En rute der nu er overtaget af Partner Bus under H. T. Lyndby havde i nogle år landpostbude, der udgik fra købmandsforretningen. Da Den midtsjællandske Jernbane blev etableret mellem Ringsted og Frederikssund, udgik postbudene fra stationen i Kirke

Telefoncentralen i Lyndby

Hyllinge. Da banen blev nedlagt i 1935, oprettedes et postekspeditionskontor i Kirke Hyllinge by. Først med udbringning af post pr. cykel, nu med postbiler.

Som nævnt under Lyndby købmænd var der foruden post også telegraf hos J. P. Andersen. I 1912 blev den første Baunehøj telefoncentral med 50 ledninger taget i brug. Den anden central havde til huse i Østergade nr. 11 og blev indrettet i 1930 med 21 abonnenter.

I 1935 blev centralen flyttet til en villa ved amtsvejen Lyndbygade nr. 9, hvor den virkede til 1964. Da der skulle ny centralbestyrer blev den flyttet til nabohuset Baunehus, hvorefter den i 1972 flyttedes til en bygning med moderne elektronisk teknik.

Landevejen til Jægerspris gik i gamle dage gennem landsbyen, og der fortælles, at Frederik den 7. gjorde holdt ved landsbysmedien for at skifte heste. Først i 1900tallet må landevejen være lagt vest om byen.

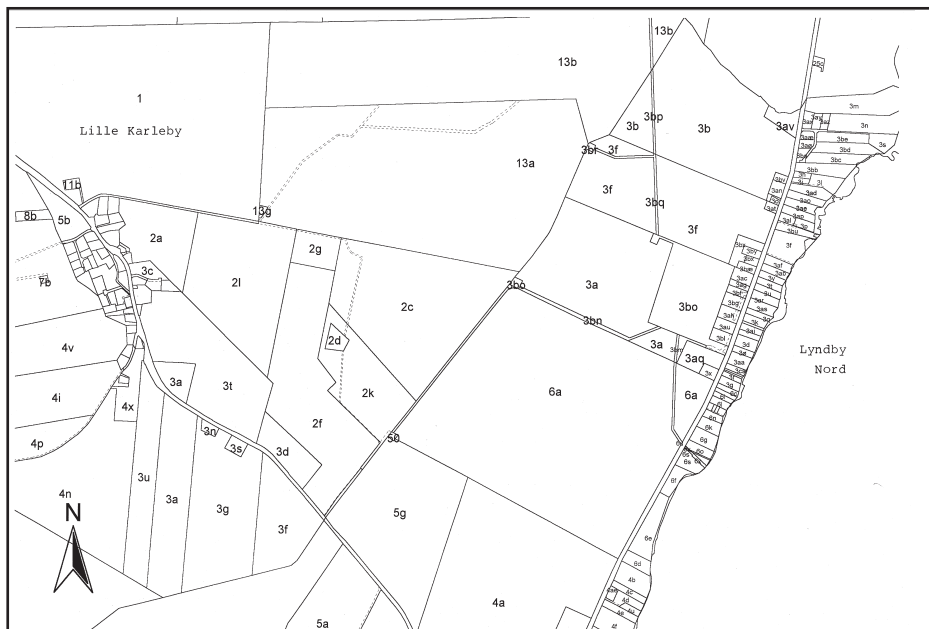
I 1933 overtog sognerådet ifølge protokollen Lejregårdsvejen og i 1959 blev det besluttet at anlægge den ny Munkholmvej, der kom til at gå nord om byen Uglestrup.

For at gøre vejen kortere fra Uglestrup og gårdene syd for Lille Karleby til kirke og skole fulgte man en sti fra Uglestrup over Hvilehøjgårds jorde forbi ejendommen matr.nr. 10b, forbi Maglegård til Lyndby. Fra Henrikslund i Lille Karleby fulgte stien gærdet mellem Bakkegårdens og Kristianslunds jorde.

Der har været hævde på disse stier, men i vore dage er de pløjet op, da de ikke bliver brugt.

Dog fremgår det af et sognerådsreferat i juni 1935, at 20 beboere i Uglestrup har

klaget over forholdene, så der måtte afholdes åstedsforretning. Der er ikke nævnt noget om et resultat, men man må formode, at der er sket en henstilling til lodsejerne om at gøre stien farbar.

Lyndby by

Gårdene i byen:

Kristianslund,
Langbakkegården,
Taaftgård,
Strandagergård

Gårdene på Lejregårdsvej:

Baunehøjgård
Østre Lejregård
Birkemosegård
Lejregården.

Gårdene i Lyndby nord:

Brydevang
Lindegården
Strandgården
Møllergården

Gårdene i Lyndby syd:

Maglegård
Dannebrogsgården.

Envidere omtales:

Bakkegården
Højbo
Lyndbygade 17 og 23
Østergade 14

I århundreder har det været bønderne, der i landsbyerne skabte rammerne i fællesskabet. Det har vel ikke været anderledes i Lyndby sogn end det, der bl.a. skildres i Helene Stranges slægtromaner. Gårdene i Lyndby sogn blev i løbet af 1800tallet frikøbt fra godserne Lindholm, Ledreborg, Ryegård og Bistrup.

Ved at granske i gårdenes historie fremgår det, at flere gennem generationer har været i slægtens eje.

Kristianslund matr.nr. 2a

Kristianslund hed oprindeligt Anneksgården og hørte under præstekaldet. Gårdmanden hed i 1781 Hans Jensen og han fik arvefæste 1798.

I 1810 fik Lars Pedersen overdraget arvefæsteskøde, da han giftede sig med Hans Jensens enke. 1845 fik Christian Larsen skøde på gården efter Lars Pedersen.

I 1879 fik sønnen Niels Kristiansen og hans kone Ane overdraget gården og byggede i løbet af 10 år nyt stuehus og tre længer. Den gamle gård, der lå nærmere kirken, blev revet ned i 1880 undtagen en mindre bygning, der skulle være til rådighed, når præsten i hest og vogn kom kørende til gudstjenester. I midten af 1930'erne blev også denne bygning revet ned.

I 1905 oprettedes en forpagtningskontrakt mellem Niels Kristiansen og sønnen Peder Kristiansen og hans kone Kristine. I 1916 blev kontrakten ophævet, Peder fik skøde på gården, og ejendommen fik nu navnet Kristianslund. I 1921 betalte den sidste afgift til præstekaldet og pligtkørslen for præsten to gange om året til Roskilde eller Holbæk bortfaldt.

I 1932 blev gården overtaget af sønnen Ejner Kristiansen og hans kone Else, datter af Anna og Peter Eliassen, Møllergården. Peder og Kristine Kristiansen byggede en villa på grunden matr.nr.38m, hvor der indtil 1916 havde ligget en gård.

I 1973 overtog sønnen Preben Kristiansen og hans kone Britta gården. Hans mor, Else, blev boende i den østlige ende af stuehuset.

1993 solgte Prebens enke gården til ejeren af Birkemosegård, der lagde jorden til sin egen ejendom matr.nr. 40a og solgte gårdens bygninger til Lise Brøndtoft, der sammen med sin mand, sin far Max Møller og sin farbror Axel Møller flyttede ind på gården.

Lindegården matr.nr. 3a

Gården blev udflyttet af Lars Christoffersen og hørte under Bistrup gods.

Hans datter Bente Larsdatter, f.1780, fik gården i fæste sammen med sin mand Hans Larsen, f.1781, og de overtog fæstet i 1810.

Datteren Maren Hansdatter, f. 1820, blev i 1848 gift med Elias Jensen, f.1819, fik samtidig fæstebrev og købte gården af godset med en handelsaftale af 17. november 1862.

I 1869 byggede han Lyndby Mølle.

I 1885 fik sønnen Jens Elias Jensen den nordligste side af marken sammen med møllen, matr.nr. 3b. Tilbage på Lindegården blev 60 tdr.land.

Lindegården blev i 1886 overtaget af sønnen Christian Johan Jensen og hans kone Bodil Kirstine, der var fra Uglestrup. Han var politisk interesseret, var medlem af sogneråd og skolekommission, senere kasserer i foredragsforeningen og sidst i menighedsrådet.

Datteren Oline blev gift med Jens Peter Jensen og forpagtede gården i 5 år sammen med broderen Aage, da deres mor, Bodil Kirstine døde i 1921. Derefter fik Oline og J. P. Jensen 24 tdr. land af føde-

gården og byggede Strandgården, matr.nr. 3f. Navnet Eliassen blev købt i 1902.

Aage Eliassen blev gift med Katrine i 1926 og bosatte sig på Lindegården, opkaldt efter den store lind, som hans far havde plantet som barn.

I 1960'erne brændte gårdens længer og samtidig blev lindetræet skadet, så det måtte fældes. Da Roskilde Kommune havde ønske om at anlægge Hornsherredværket for at supplere vandforsyningen til byen, opkøbte de gården i 1970. Aage Eliassen fik bygningerne til benyttelse i den tid han og hans kone levede. Jorden forpagtede han til dyrkning af korn.

De genopbyggede længer anvendte Bramsnæs Kommune i en årrække efter Eliasens død til beskæftigelses formål. Der blev bygget træskibe som i vikingetiden. De blev søsat fra badearealet og brugt til sejllads på fjorden.

Gården blev købt af Aage Eliasens barnebarn Lena og hendes mand Mogens Larsen.

Aage Eliassen var sognerådsformand, og under besættelsen hændte det, at han medvirkede til at udstede falske legitimationskort til folk, der var gået under jorden. Efter 5. maj 1945 viste det sig, at Aage Eliassen havde huset jøder, men også haft en tjenestekarl, der gerne ville være venner med besættelses magten. En dag i april 1945 sad han i stuen og skrev et brev. Katrine Eliassen så overskriften, fandt papiret, skrev det af, da karlen var gået og bad senere karlen om at lægge det i komfuret. Afskriften blev gemt og gives her:

Til Værnemagten.

Vil de være saa venlig at høre paa mig. Det vil være til stor Gavn for Værnemagten. Min Kammerat og jeg har nu i

Løbet af de sidste Maaneder gaaet og opsnuset flere Sabotagegrupper her paa Sjælland mest omkring Roskilde, og vi har nu Lister over 109 i alt, og saa har vi faaet at vide, hvad de har til Hensigt af Ødelæggelser for Værnemagten i Løbet af kort Tid. Vi kan give dem Oplysning om dette paa en Betingelse og det er, at vi faar udbetalt 500 kr. pr. Hoved deraf Halvdelen kontant d.3 Maj og Resten, når Værnemagten har fanget Sabotørerne.

Vi har gjort Værnemagten lignende Tjenester i Jylland og vil fortsat blive ved dermed, men det hele skal gaa hemmelighedsfuldt til Værks, da vi jo er forfulgt af Frihedsraadet, og er blevet saaret flere gange.

Og nu har de faaet held med at faa fat i vore Skydevaaben, som vi har faaet

udleveret af Værnemagten ovre i Jylland, og nu beder vi indtrængende Værnemagten om at faa udleveret Pistol og Amonition igen, hvis de ønsker, at vi skal fortsætte i Værnemagtens Tjeneste.

Pengene i Kontanter og Skydevaaben bedes afleveret i en Pakke paa Raadhuset Kiosk senest kl 4 den 3 Maj 1945, da vi opholder os i Roskilde den Eftermiddag. Hvis de gør som her er meddelt dem, skal vi udfærdige Listen til Værnemagten og aflevere dem personligt den 4. Maj kl 12 paa Kasernen.

Heil Hitler
Føren længe leve
Shøt og Per

æ. paa Pakken skal være Til Shøt.

Lyndby Mølle /GS

Møllergården matr.nr. 3b

Da Jens Elias Jensen i 1885 fik overdraget møllen, forlængede han møllersvendens hus, der således blev Møller-gårdens stuehus.

I 1919 blev gården overtaget af sønnen Peter Eliassen og hans kone Anna. De lod møllen rive ned i 1939 og på stedet har muremester Erik Kristiansen og hans kone Anni senere bygget en ejendom

I 1969 blev gården købt af Richard Nielsen, der driver en engrosvirksomhed med grøntsager.

Strandgården matr.nr. 3f

Gården blev i 1926 udstykket fra Lindegården og drevet af Oline og Jens Peter Jensen.

Datteren Ellen og hendes mand Søren Olesen overtog gården i 1957 efter i seks år at have haft den i forpagtning,

I 1996 blev gården solgt til den nuværende ejer, og Ellen og Søren Olesen samt en af deres sønner byggede huse på grunden ved siden af.

Langbakkegården. matr.nr. 4a

Gården hørte under Bistrup gods. De først kendte fæstere var Chresten Jørgensen og Petronella Simonsdatter.

De efterfulgtes af Niels Henrichsen og Sidsel Pedersdatter, der havde fæste i 1760. Deres arvefæste sikrede rettigheder, men de måtte dog deltage i høstarbejde og pligtdage i skoven.

Gården blev i 1801 overdraget til sønnen Christian Ludvig Nielsen gift med Marie Kirstine Jensdatter.

Deres søn Peder Christiansen, først gift med Karen Andersdatter, overtog ejendommen i 1846. Efter hans kones død i 1862 giftede han sig med Ellen Marie Knudsdatter.

Gården blev frikøbt i 1864.

Peder Christiansen døde i 1879, men først i 1903 overdrog enken gården til sønnen Knud Petersen gift med Johanne Dorteia Jensen. De tog senere efternavnet Laurfelt.

Engang i 1930'erne solgte Laurfelt gården til Jenny og Anton A. Jensen, der i 1949 solgte den videre til Rigmor og Preben Sebbelov. Da de udvandrede til Canada i 1952 blev gården solgt til Else og Frants Musæus.

I 1958 blev den købt af Sigrid og Claus Hansen, men året efter blev den overtaget af de nuværende ejere, Inge og Denis Hegedys.

Bakkegården matr.nr. 5 a

En gammel slægtsgård, der formodes at have ligget først syd for Lyndby siden nord for ved kirken. Her brændte den og blev så flyttet ud til dens nuværende beliggenhed.

Gården var fæstegård under Bistrup gods. Ifølge fæstebrev af 26. marts 1803 ejedes gården af Jørgen Jensen og hans kone Johanne Larsdatter.

Udflytningen skete omkring 1833 til 1835. Ejeren hed på det tidspunkt Jens Jørgensen og hans kone Kirsten Madsdatter. Der fortælles om ham, at han var en stor og kraftig mand, der var med til at bære sten op til det øverste af kirketårnet, da det blev bygget i 1830'erne.

Det nuværende stuehus blev opført i 1882. Der fortælles, at der i en længe med bindingsværk findes en stolpe fra den brændte gård.

En søn af Jens Jørgensen og hans kone Kirsten Madsdatter har sikkert overtaget gården efter forældrenes sølvbryllup i 1887. Sønnen hed Jørgen Jensen og hans kone Marie Villadsen.

Deres søn Niels Peter Jensen, gift med Ane Kirstine, overtog gården omkring 1910.

Deres datter Asta blev gift med Torkild Larsen og overtog ejendommen i 1948.

Deres datter Gunvor, gift med Jørgen Andersen, overtog gården i 1973 efter faderens død.

I 1993 blev gården solgt til Hardy Rasmussen, Grønagergård, som videre-solgte bygningerne og et areal på ca. 12 1/2 tdr. land til Bjørn og Mette Hansen.

Brydevang matr.nr. 6a

Som de øvrige gårde nord for Lyndby hørte denne også til Bistrup gods og lå oprindeligt inde i byen.

På en koppeattest fra 1822 for Ane Andersen står hun som datter af Hans Andersen, der var fæster på gården. Hun blev senere gift med Peter Andersen fra Pilegården i Lille Karleby.

Hvornår den er udflyttet vides ikke, men man ved, at den i 1905 blev ombygget. De først kendte ejere er Marie og Ludvig Christiansen, der i 1921 solgte den til Ellen og Holger Jensen, og selv flyttede til Højbo i Lille Karleby.

I 1946 solgtes Brydevang til Alice og Gert Petersen, der i 1956 solgte videre til de nuværende ejere, Ester og Erik Mellentin.

I nærheden af gårdens bygninger er der en lille lund, hvor man mener, der har været en boplads, da man har fundet stenalderredskaber. Der findes også et par kilder, men boringerne til Hornsherredværket har sænket grundvandspejlet.

Man mener, at Roskilde Fjord har gået ind til Karlebyerne. Disse engarealer har man brudt ved dræning, deraf navnet Brydevang.

Dannebroggården matr.nr. 7a

Ifølge foreliggende dokumenter havde gårdmand Anders Nielsen i 1845 fæste på Dannebroggården, der hørte under Lindholm gods.

Hans enke Anne Margrethe Pedersen erhvervede gården ifølge købekontrakt af 15. juli 1868, men nåede ikke at få skøde på gården, før hun afgik ved døden.

Hendes datter Maren Kristine Andersdatter fik med kurator gårdmand Christian Larsen, Lyndby ret til at erholde skøde ved dokument af 26. februar 1869.

Maren Kristine Andersdatter må have indgået ægteskab med Albrecht Pedersen, idet der foreligger arvefæsteskode af 1. marts 1870 fra baronen på Lindholm gods.

Ved Albrechts død overdragede Maren Kristine ved købekontrakt af 2. oktober 1910 ejendommen til sin søn Jens Nielsen Pedersen (Jens Pæsen), der var gift med Bentine.

Maren Kristine sad i uskiftet bo til sin død maj 1922. I henhold til lov om afløsning af arvefæsteafgift af 1918 skete dette ifølge kvittering fra Lindholm gods den 11. januar 1919.

I 1941 forpagtede Jens Pæsen gården til Knud Jensen, der var konsulent for landboforeningerne i Roskilde. Ved forpagtningens udløb i 1948 solgte Bentine Pedersen gården til Mourits Koefoed, der i 1970 solgte den til den nuværende ejer, Herluf Hansen.

Under Knud Jensens forpagtning havde man i en uges tid to mænd, der var gået under jorden, en dyrlæge og en politibetjent, de var der som kontrolassistenter.

I gårdens hakkelsesmaskine havde man på et tidspunkt gemt pistoler fra

våbennedkastningerne ved Abbetved. En nat blev gårdens beboere vækket af 6-7 hippomænd, der ransagede stedet uden at finde våben og illegale skrifter. Det var en tåget nat; der blev afgivet skud i luften og ved 10 tiden om formiddagen forlod hippofolkene Dannebrogsgården.

Da englænderne i 1807 lå med soldater ved Sluphusene ved Trellerup, satte gårdejer Niels Pedersen, Lyndby sig i spidsen for egnens folk og dannede et korps, der kæmpede mod englænderne, når de sendte patruljer over fjorden. Da der blev fred i landet, blev Niels Pedersen udnævnt til dannebrogsmænd som en anerkendelse af hans indsats, og siden har gården heddet Dannebrogsgården.

For at beskytte gårdens bedste sager, fyldte man dem i en kiste, gravede den ned i urtehaven og dækkede det opgravede sted med gulerødder.

I 1920 kunne man i Roskildebladene læse om et fund, der var gjort ved grusgravning i Uglestrup. Man havde lige under jordoverfladen fundet flere skeletter og nogle metalknapper, og så fulgte der en historie om, at det vistnok var engelskmænd, som var blevet dræbt af det korps, som dannebrogsmændene stod i spidsen for.

Strandagergård matr.nr. 8a

Gården hørte under Lindholm gods og lå oprindeligt på det sted, hvor Lyndby Havnevej og Østergade mødes. Hvornår den er flyttet til den nuværende beliggenhed vides ikke.

I gårdens stuehus hænger et gammelt skab med årstallet 1804 og bogsaverne M L S, der sandsynligvis står for Mads Larsen (Mads Larsen).

Gårdens fæster, der hed Christian Madsen og døde i 1863, var formodentlig

søn af Mads Larsen. Christian Madsens enke Lene giftede sig i 1864 med Peter Hansen, der i 1863 var blevet bestyrer af gården. Da Lene døde i 1869 giftede Peter Hansen sig i 1870 med Johanne Jensdatter fra Bakkegården i Lyndby og byggede det nuværende stuehus.

De fik datteren Kristine, der i 1895 blev gift med Niels Ludvig Christiansen fra Borrevejlegården i Uglestrup. Parret overtog gården.

Ifølge kontrakt af 17. juni 1892 var gården frikøbt fra Lindholm og ifølge arvefæsteskedet fra 10. oktober 1895 frigivet.

Ifølge skøde af 8. maj 1928 overtog sønnen Jens Peter Christiansen og hans kone Ellen gården. Hun var en datter fra Pilegården i Lille Karleby.

I 1965 overtog sønnen Gunner Christiansen og hans kone Helga gården.

Da gårdens jorde ligger mellem Lejre Vig og Hornsherredvej var det et velegnet område til sommerhusgrunde. I 1961 blev der af fredningsmyndighederne givet tilladelse til udstykning af 40 grunde mod at frede de øvrige arealer.

Ved opførelsen af et sommerhus ved lavningen Møllerenden, der førte vandet fra Vejsmosen til Lejre Vig, har man fundet rester af en vandmølle.

På Strandagergård opbevares en del gamle bøger - skolebøger, regnskabsbøger og en lille bog med kapiteltakster fra 1650 til 1962. Den er overladt til Peter Hansen af Lindholm gods den 15. marts 1874. Bogen indeholder også en beskrivelse fra 1560 om de 32 "Tygge Brages Dages" betydning for et menneske.

Taaftægård matr.nr. 9a

Den nuværende ejer af gården fortæller følgende om gårdens historie:

Gadebillede fra det gamle Lyndby

Ifølge et gammelt matrikelkort ligger gården på sit oprindelige sted og er således ikke flyttet i 1800tallet.

Seks generationer i samme slægt har været fæstere eller ejere af ejendommen, men med syv ejere, da en ejer var barnløs og broderen overtog gården.

Ifølge folketællingslister boede Kirsten Pedersdatter og Lars Christoffersen på stedet i 1787.

I 1834 var fæsterne Karen Madsdatter og Johan Larsen.

Sønnen Lars Johansen, født i 1814, var uddannet ved landbruget og overtog fødegården i 1844. Her gjorde han sig ikke blot gældende som en dygtig landmand, men også som en målbevidst og begavet deltager i egnens politiske liv. Han døde i 1883. Han var medlem af Kirke Hyllinge

- Lyndby sogneforstanderskab 1846-1854 og 1858-1874, i sognerådet 1870-1876 og i perioden 1870-1874 formand for samme. Desuden var han sognefoged for Lyndby 1846-1883 og blev for sit virke udnævnt til dannebrogsmænd.

Han var i 1842 blevet gift med Bodil Madsdatter (1818-1890), der var datter af gårdmand Mads Petersen og Gundel Larsdatter på Uglestrupgård i Uglestrup.

Deres datter Ellen Marie blev gift med Ole Hansen og boede på gården i 1890. I folkemunde blev Ole Hansen kaldt "Ole Brakjord", da hans interesse for musik gjorde, at han forsømte at passe landbruget.

Da ægteskabet var barnløst, blev det en broder til Ellen Marie, der overtog går-

den i 1900. Det var Hans Larsen og hans kone Margrethe.

Deres søn Aage Larsen og hans kone Marie overtog gården i 1926. I deres tid blev der indlagt elektricitet i 1927 og vand i 1937.

I 1961 overtog sønnen Aksel Larsen og hans nu afdøde kone Gerda gården. I 1972 blev 4 tdr.land solgt til Bramsnæs Kommune, og er nu en del af Lyndbyparken. Skellet til naboejendommen er bevareret langs stien gennem Lyndbyparken. I 1992 solgtes den resterende jord vest for Hornsherredvej til Bramsnæs Kommune, som senere har solgt den videre.

Ved gården er der nu ca. 2 tdr. land, der ligger i byzone.

Maglegård matr.nr. 10a

Gården lå oprindelig i Lyndby, hørte under Lindholm gods og blev udflyttet i 1813.

De først kendte ejere eller snarere fæstere var Marie og Lars Pedersen, der ifølge skøde af 2. oktober 1912 overdrog gården til sønnen Lars Frederik Larsen. Bygningerne blev i årene 1879 til 1883 nyopført af de daværende ejere.

Johannes Nielsen fra Uglestrup ejede gården i nogle måneder, inden Anna og Lars Jørgen Hansen i 1919 købte ejendommen.

I 1963 overtog datteren Asta og hendes mand Hans Schults gården.

I 1912 blev naboejendommen matr.nr. 10b udstykket fra Maglegård til Sofie og Jens Peter Larsen, der var broder til Lars Frederik Larsen.

Sønnen Laurits Larsen drev gården for sin mor, da hun blev enke i 1943. Ved hendes død i 1976 overtog han gården. Da han døde i 1992, købte Børge A. Nielsen fra Uglestrup ejendommen. I 1996 solgte

han bygningerne til den nuværende ejer og beholdt jorden. Ejeren har på stedet i dag et kransebinderi.

Baunehøjgård matr.nr. 38a

Før 1782 hed fæsteren Knud Petersen og var gift med Ane Marie Larsdatter.

Ifølge et fæstebrev af 2. august 1782 hed fæsteren Jens Benjaminsen. Hans første kone hed Karen Sørensdatter Laurbjerg og hun døde i 1792. Derefter giftede han sig med Kirsten Rasmusdatter og fik en søn.

Jens Benjaminsen døde i april 1809 og hans enke giftede sig i 1811 med Peder Larsen fra Sæby. Han fik fæste under Ledreborg. Peder Larsen døde i 1840 og Kirsten Rasmusdatter i 1842. Hendes og Jens Benjaminsens søn Jens overtog herefter fæstet. Han var gift med Johanne Jørgensdatter.

Gården menes at være udflyttet i 1830-32.

Om gårdens fæstere og ejere indtil 1918 har der ikke været mulighed for at indhente oplysninger.

I 1918 overtog C. J. Thomsen og hans kone Anna gården og drev den indtil 1947, hvor han overlod den til sønnen Kai og hans kone Rita.

Da ingen af deres børn ønskede at overtage gården, blev den købt af Lisbeth og Dan Falch-Jørgensen i 1988. Stuehuset er nybygget i 1916 efter en brand. Længerne er med bindingsværk og kan derfor godt være fra udflytningen i 1830.

Derfor kan det ikke være rigtigt, hvad Aage Eliassen fortæller om gården på matr.nr. 38m i Lyndby, at den er flyttet ud som Baunehøjgård matr.nr. 38a. Det er rigtigt, at den blev solgt og revet ned i 1917 og at ejeren dengang hed Jens

Larsen, gift med Marie. På et gammelt matrikelkort lå gården på dette sted, men oplysninger om tiden indtil den blev revet ned, har der ikke været mulighed for at indhente.

Højbo matr.nr. 38b

Johanne og Frederik Petersen overtog i 1934 stedet, der var bygget af Jens Peter Andersen, Lyndby i 1929. Jordtilligendet blev taget fra naboejendommen Baunehøjgård.

I 1962 blev ejendommen købt af Hyllinge-Lyndby Kommune, da sognerådet havde planer om udstykning til parcelhusgrunde.

Indtil byggemodningen begyndte i 1980'erne, forpagtede Frederik Petersen jorden. Da der kom gang i salget, varede det ikke længe, før Lyndbyparken var en ny bydel med ca. 40 ejendomme.

Stuehuset med en vinkelbygning ejes nu af et barnebarn af Johanne og Frederik Petersen.

Østre Lejregård matr.nr. 39a

Gården lå oprindelig i Lyndby og hørte under Ledreborg gods.

Den først kendte fæster skulle være Vagn Nielsen.

Senere fulgte Ane Pedersdatter og manden Hans Mathiesen, hvis søn Peder Hansen og kone overtog stedet ifølge skrivelse af 17. juni 1785.

I 1827 afstod han fæstet til sønnen Jens Pedersen og hans kone Karen Jørgensdatter. I 1832 flyttede han gården ud på marken.

I 1856 overlod de gården til deres søn, Knud Andersen.

I 1902 skiftedes der ejer. Det blev sønnen Robert Vilhelm Jensen Andersen, der var gift med Sidsel Marie Andersen fra

Henrikslund i Lille Karleby. De tog senere navnet Gunvig.

Deres datter Anna blev gift med Holger Hansen og de overtog gården i 1957.

Sønnen Knud Egon Hansen forpagtede ejendommen efter sin far, men solgte den i 1985 til Per Thomasen, Store Karleby.

Han solgte i 1993 bygningerne og nogle tdr. land til tømrermester Kim Djurhuus og hans kone Ingrid Höcky.

I stuehuset ud mod haven findes et vindue med tremmer. Vinduet sad i pigekamret, og der fortælles, at tremmerne skulle forhindre, at gårdens tjenestepiger fik besøg. Læseren må selv tænke sig til, hvem de eventuelle gæster kunne være.

Birkemosegård matr.nr. 40a (Midterste Lysegård)

Gården lå oprindelig midt i Lyndby, men blev i 1832 flyttet ud ca. 1 1/2 km. vest for byen på dens jordtilliggende. Den blev i 1894-95 fuldstændig ombygget.

Bygningerne er af grundmur, hovedbygningen har blå tavleskifer og er placeret et stykke fra avlsbygningerne, således at der er have imellem hovedbygningen og avlsbygningerne. Disse er af gule sten med stråtag. I 1994 er der tilføjet en løsdriftstald, bygget af gule sten med brunt trempel. Oprindelig areal 47 ha. I 1993 er nabogården tilkøbt, nuværende areal 95 ha.

Først kendte ejer er Niels Pedersen, der i ca. 1866 overdrog gården, der dengang var fæstegård under Ledreborg gods, til sin søn Peder Nielsen.

I 1882 overtog Peders brodersøn Niels Peder Henriksen, født i Kallerup 16.6.1857, gården. Han blev i 1894 gift med Hedvig Tobiassen, født 27.12.1863.

Birkemosegård

En søn, Harald Tobias Henriksen, født 14.8.1897, tiltrådte som ejer i 1926 og blev samtidig gift med Marie Jensen, født 13.7.1899 på Birkelundsgården i Kirke Såby. Datteren overtog Birkemosegård ved moderens død i 1981.

Ombygningen af gården i 1890'erne blev bekostet af Peder Nielsen. Han var ungkarl, forstod at drive gården, så han var velstillet; der fortælles også, at han spillede på Børsen. Det siges, at han ved en fødselsdag skænkede sine søskendebørn et stort beløb, og at han ved en ny formuebeskatning hellere gav pengene til familiemedlemmer end betalte skatten.

Han oprettede et legat, hvis renter ved juletid blev givet til gamle mennesker, der havde behov og boede i Lyndby. Legatbestyrelsen bestod af sognets første-

lærer og en repræsentant fra såvel sogneråd som sygekasse.

Lejregården matr.nr. 40a

Gården har hørt under Ledreborg gods og blev frikøbt af Peder Pedersen i 1874.

I 1887 blev gården overtaget af Jens Christian Sørensen Jagd.

Han overdrog i 1927 gården til Svend Larsen, der i 1935 forpagtede den ud til Svend Aage Christiansen. I 1940 købte han den sammen sin med kone Karen.

Bygningerne skulle være opført omkring 1831. Gården har ca. 90 tdr. land agerjord. Laden nedbrændte for en del år siden, men en ny er opført.

I L.B. Bigaards skildring af Rye-Sonnerups historie findes følgende omtale af møller Jens Christian Sørensen Jagd:

Ved gennemførelsen af Den midtsjællandske Jernbane måtte gårdejer og møller Chr. Jagd afstå et jordareal af sin ejendom Lejregården; som erstatning fik han tilkendt 4.400 kr.

Chr. Jagd lejede af jernbanekommissionen græsningen af det eksproprierede areal for 30 kr årlig. Men Chr. Jagd sendte ikke denne afgift ind til kommissionen, hvorfor man i en skrivelse mindede Jagd om dette beløb.

Herover blev Jagd gram i hu og søgte blækhuset, hvortil der aldrig var langt for ham. Og snart havde pennen spruttet en ægte Vintremøller klinkevals til jernbanekommissionen under adr. Hr Banechef H Flensborg.

For den travle og altid meget optagne mand, møller Jagd var, blev manuskrip-

terne ofte noget forhastede og meget ulæselige, også i dette tilfælde.

Vel et år efter at denne skrivelse var afsendt til jernbanekommissionen, blev der berammet et møde hos gårdejer Hans Tolversen, St.Karleby, hvor erstatssummerne for de eksproprierede arealer skulle udbetales lodsejerne.

Flere af kommissionens medlemmer var samlet, og banechef H. Flensborg spørger: "Er møller Chr. Jagd, Vintre Mølle til stede?"

Chr. Jagd træder frem for Flensborg og godsinspektør Berthelsen, stryger sin bulede hat og siger ironisk: "Her er Jagd fra Vintre Mølle".

"De har skrevet et brev", siger Flensborg.

Midtbanens anlæggelse

"Ja, jeg skriver sågu mange breve mellem år og dag"

"Ja, men De har skrevet et brev til jernbanekommissionen, meget uhøfligt, når vi skriver breve, skriver vi altid i høflig form og tone, og det samme formener vi at kunne forlange af Dem, møller Jagd."

"Hvad har jeg da skrevet der synes som en forbrydelse?"

Ingeniør Flensborg tager Jagds brev og studerer sammen med godsinspektør Berthelsen dets indhold.

"Vil De se hr Jagd. De har skrevet, at jernbanekommissionen må være dum, når den forlanger 30 kr for lejemålet - og staten skylder Dem 4.400 kr."

Møller Jagd kaster et flygtigt blik på brevet og siger: "Det står der jo slet ikke hr Flensborg".

"Hvad står der da, hr Jagd?"

"Der står, at statskassen må være tom, når der forlanges 30 kr af mig for græsning, og staten skylder mig 4.400 kr for afstået jord. Kan De ikke læse skrift hr Flensborg?"

Efter endnu en gennemlæsning puttede banechefen brevet i sin mappe, og så spillede Chr. Jagd på sine kendte strenge en rigtig klinkevals for de høje herrer.

Selv om møller Jagd ofte kunne være meget udfordrende overfor sine modstandere og føre en skarp klinge, ligeså hurtig var han til at stikke sværdet i skeden og skrinlægge striden. Til hans navn er der knyttet mange fornøjelige minder.

Lyndbygade 23 matr.nr. 12a

Ejendommen hørte under Lindholm og var omkring 1910 beboet af Stine og Jens Larsen. I 1919 betalte den daværende arvefæster Lars P. Larsen afløsningssum

på 309,09 kr til godset ifølge kvittering af 28. februar.

Det gjaldt også for matr.nr .8b med en sum på 43,99 kr.

I 1939 blev stedet købt af gartner J. Sutrowits ifølge et pantebrev af 15. juni. Da Sutrowits flyttede på alderdomshjemmet og døde i 1973, købte Bramsnæs Kommune ejendommen og rev den ned for at give plads til en udvidelse af rådhuset og få en større parkeringsplads.

Lyndbygade 17 matr. nr. 26a

Ifølge foreliggende skøde fra Københavns Magistrat, Bistrup gods af 27. januar 1866 får Niels Nielsen ejendommen, hvor han ifølge lejekontrakt af 2. august 1843 havde boet.

Ifølge købekontrakt af 9. april 1884 sælger Niels Nielsen ejendommen til gårdskarl Lars Olsen, der ved handelen erlægger 1 kr til den fri fattigkasse i Lyndby sogn den 1. maj 1887. Lars Olsen sælger ejendommen til husmand Niels Pedersen ved skøde af 14. maj 1887.

Niels Kristiansen, Kristianslund må på et senere tidspunkt være blevet ejer af ejendommen, for ifølge skøde af 11. maj 1920 overlades den til Peter Kristiansen, Kristianslund.

I 1930 flyttede brødrene Frederik og Peter Nielsen, Helsengården i Lille Karleby ind i ejendommen. Deres søster var gift med Peter Kristiansen.

I 1942 blev ejendommen købt af Hyllinge-Lyndby sogneråd og brugt som tjenestebolig til andenlæreren indtil 1976.

Bramsnæs Kommune brugte den derefter som udlejningsbolig, indtil den i 1986 blev indrettet til kontorer til sygeplejen og hjemmehjælpen. Da denne administration i 1995 blev flyttet til nye

lokaler ved plejehjemmet Baunehøj, blev ejendommen solgt til privatbolig.

Østergade 14 matr.nr. 36a

Ifølge et fæstebrev fra Lindholm gods af 30. december 1853 fik Christen Jensen fæste på huset efter sin afdøde moder. Hun var enke efter Jens Christensen.

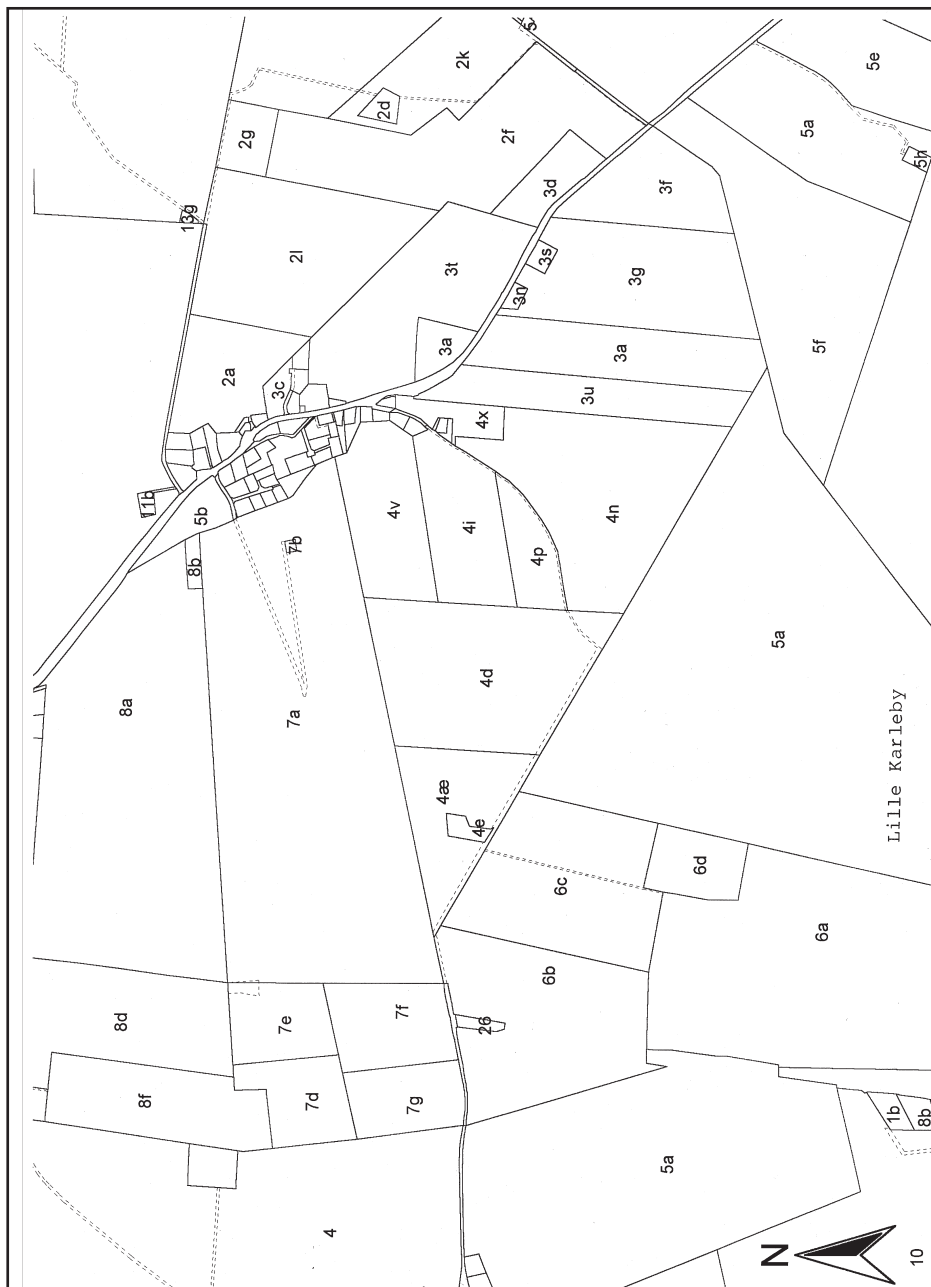
Den nuværende villa blev bygget af en gårdejer fra Uglestrup i 1917.

Det hus, der omtales i fæstebrevet fra 1853 må være revet ned, dog siges det, at

det nuværende udhus skal have fået materialer fra skolen, der blev revet ned i 1880.

Villaen blev købt af Niels Ludvig Christiansen i 1927, da han overlod Strandagergård til sønnen Jens Peter Christiansen.

De nuværende ejere af gården boede i villaen fra 1956 til 1965, hvor ejendommen blev solgt til Mette og Oluf Jørgensen, der indrettede et tøjlrenseri - Lyndby Rens.

Lille Karleby

Helsengård
Toftekærgård
Østergård
Højagergård
Karlebyvej 34
Mejlgården
Højbodalen
Højbo
Enggård
Tværvvej 24
Karlebyvej 55
Tværvvej 11
Henrikslund
Karlebyvej 81
Lundemosegård
Vestergård
Lille Lundemosegård
Bellegården
Pilegården

Ved matrikuleringen i 1682 var der i byen 9 gårde, og bønderne hed Enevold Andersen, Eiler Larsen, Jens Bentsen, Peder Christoffersen, Christen Christensen, Thomas Pedersen, Karl Jørgensen, Hans Bentzen og Mads Olsen.

Ved stavnsbåndets ophævelse i 1788 fulgte nogle ændrede hoveriregler på godserne med bestemmelser om arbejdets omfang.

Det fremgår af en skrivelse i 1796, at der var 7 gårde under Lindholm og fæsterne var Jens Hansen, Erik Andersen, Peder Olsen, Morten Andersen, Søren Nielsen, Lars Larsen og Jens Pedersen.

Ved en ny hoverideklaration i 1842 fremgår det, at bønderne på de seks gårde

hed Frederik Larsen, Hans Mortensen, Ole Nielsen, Anders Nielsen, Jens Pedersen og Niels Sørensen.

Gårdene hedder Helsengård, Tofte-kærgård, Henrikslund, Lundemosegård, Østergård og matr.nr. 4a, der intet navn har.

Helsengård matr.nr.1a

Den først kendte fæster af gården i 1830 hed Frederik Larsen, og gården kaldtes "Gården i Krogen".

I 1872 blev gården frikøbt fra Lindholm gods af Anne Dorthea og Hans Nielsen. Han var sognefoged for Lyndby sogn fra 1874.

I 1917 overtog brødrene Frederik og Peter Nielsen gården, som tit blev kaldt "Brødrenes gård". Da brødrene var ugifte og ikke havde arvinger, blev gården i 1930 overdraget til Dagmar og Christian Christiansen. Hans mor var søster til de to brødre, der flyttede til Lyndby og boede der til de døde.

I 1964 overtog sønnen Tage Christiansen gården og driver den nu sammen sin kone Karen. Ved siden af landbruget driver han forskelligt entreprenørarbejde.

Toftekærgård matr.nr. 2a

Først kendte fæster under Lindholm var Bodil og Hans Mortensen. Deres datter Inger Marie blev i 1867 gift med Jens Frederiksen og overtog gården.

I årene fra 1875 til 1880 blev bygningerne ombygget.

I 1894 blev sønnen Niels Frederiksen sammen med broderen Christian forpagter af gården, da faderens helbred var så dårligt.

ligt, at han ikke magtede arbejdet; han døde da også året efter.

I 1903 giftede brødrene sig. Niels bosatte sig i Store Karleby og Christian i Vellerup.

I 1920 overtog Lars Olsen Larsen gården. Han var gift med Jens Frederiksen datter Karoline. Da ægteskabet var barnløst blev gården i 1948 solgt til Kristine og Per Nøhr. Selv flyttede de til Roskilde.

I 1952 solgtes den til Marie og Hans Jensen, der derefter i 1973 solgte til Arne og Inger Odgaard. Af gårdens areal er der til Grønagergård frasolgt 25 tdr. land. Tidligere er der solgt jord til matr.nr. 2b, 2c og 2d.

Ejendommen blev i december 1997 overtaget af Dagskolen i Holbæk, der er en privat specialskele med 12 elever. På stedet vil man drive en afdeling for højst 8 elever. Disse vil blive undervist i grundfag og skal derudover passe dyr og jord. Teori og praksis skal hænge sammen på specialskele.

Matr.nr. 2b blev i 1893 solgt til smed Lars Peter Larsen, der i 1920 solgte videre til donkeymand Carl Christian Hansen.

I 1925 købtes ejendommen af mejerist Hans Peter Pedersen og hans kone Valborg.

Før 1925 havde familien Pedersen boet i et hus, der lå på tidligere gadejord matr.nr. 22a. Det var i 1918 købt af mejerier Smedegaard til funktionærbole for en førstemejerist. Da familien flyttede til deres eget hus, blev det udlejet til nogle familier. I januar 1936 brændte huset; tomten blev derefter købt af mejerist Pedersen for 100 kr og har siden tjent som urtehawe.

Efter Valborg og H. P. Pedersens død blev ejendommen i 1972 overtaget af datteren Gudrun Ørnberg.

Matr.nr. 2c Den nuværende Broagergård blev i 1906 udstykket fra hovedparcellen til en søn Hans Peter Frederiksen fra Toftekærgård.

I 1929 solgte han det til Oskar Krühuffer, der allerede i 1931 afhændede det til Inger og Laurits Jørgensen. Deres søn Henning Jørgensen overtog stedet i 1972 og har i årenes løb købt arealer fra de omliggende ejendomme.

Matr.nr. 2d blev i 1912 overtaget af Christian Frederiksen, en søn fra Toftekærgård. Fra 1941 til 1987 ejedes det af handelsmand Adolf Gudbergsen.

Bygningerne blev derefter købt af murermeister Kai Nielsson og jorden solgt til naboejendommen.

Østergård matr.nr. 3c

Gården hørte i 1790 til Lindholm gods og var i 1796 bortfæstet til Lars Jensen.

I 1842 blev gården fæstet af Ole Nielsen, og i 1857 overlod hans enke gården til sin søstersøn, Christian Lorentzen, der var gift med Karen Frederiksdatter fra Helsingården.

Chr. Lorentzen døde i 1869, og ifølge købekontrakt af 4. april 1891 købte hans enke gården fri af Lindholm. 8. maj 1892 solgte hun den ifølge skøde til mejerier Hans Rosleff. Efter hans død i 1904 forpagtede enken gården til J.Chr. Smedegaard.

I 1907 blev gården solgt til Niels Severin Buhl, der straks begyndte en udstykning til flere mindre ejendomme. De kom til at ligge på vejen mellem Lille Karleby og Lyndby:

Højbodall matr.nr. 3m, der består af den tidligere lade til Østergård,

Højagergård matr.nr. 3a, Mejlegården matr.nr 3f samt matr. nr. 3d og 3g.

Jorden på matr.nr. 3g er nu solgt til Broagergård, men de to ejendomme fra 1912 har fået matr.nr. 3n og 3s.

I 1912 solgtes stamparcellen 3c, gårdens stuehus til foreningen af Fredehjem. Senere måtte bestyrelsen sælge institutionen, der derefter blev indrettet til den nystiftede Hornsherred Lilleskole. Den måtte lukke på grund af manglende elever. Bramsnæs Kommune overtog i 1976 og Østergård blev indrettet til center for pensionister.

Højagergård matr.nr. 3a

Gården blev i 1926 bygget af Jakob Frederiksen, udstykket fra Østergård og havde ca.16 tdr. land.

I 1936 blev den overtaget af Dagmar og Henry Hansen, for derefter i 1951 at overgå til Karen og Alfred Just.

Igennem årene 1966 til 1993 var det igen Dagmar og Henry Hansen, der havde gården, hvorefter den nuværende ejer købte gården.

Karlebyvej 34 matr.nr. 3d

Ejendommen blev i 1913 udstykket fra Østergård og ejerne blev Sigrid og Lars Christensen.

Deres datter Gudrun, gift med Svend Carlsen, overtog stedet i 1939.

I 1980 blev det solgt til Karen Marie og Niels Christian Nielsen. I 1994 fik det ny ejer.

Under besættelsens sidste måneder var Svend Carlsen på rejse og her kom han i snak med to tyske soldater, der var fra Letland. Svend Carlsen gav dem sin adresse men regnede ikke med at se dem.

Imidlertid benyttede de sig af det, da de var på flugt. En aften stillede de ved hans

dør. Gode råd var dyre, og da det kneb med det tyske sprog, måtte der hentes hjælp fra en af skoles lærere som tolk. Der blev fremskaffet falske legitimationskort. De måtte hjælpe til på gården og også læren fik en håndsrækning ved kvashugning. Efter befrielsen blev de en tid i landet med deres danske navne. Den ene bosatte sig senere i Sverige og har siden besøgt familien Carlsen.

Mejlgården matr. nr. 3f

Ejendommen er udstykket fra Østergård i 1912. I tidsrummet til 1997 har der været skiftende ejere i kortere eller længere tid. I 1929 blev der foretaget forbedringer af bygningerne. De nuværende ejere har givet stedet navnet.

Højbodal matr.nr. 3m

Ifølge en lov af 1899 var det tilladt at dele større gårde i mindre husmandsbrug, når blot en af ejendommene var på 30 tdr. land.

Det var tilfældet med Østergård, der blev delt i fem ejendomme: Højbodal med Jacob Frederiksen som ejer og fire ejendomme på 7 tdr. land. To af dem opbyggedes af materialer fra Østergårds nedrevne længer. Den store ladebygning blev både bolig, lade og stald.

Jacob Frederiksen delte i 1912 sin jord i to ejendomme, byggede Højagergård, flyttede dertil og solgte Højbodal til Nonny Kirketerp.

På den tid var det et særsyn med en kvinde, der var landbrugsuddannet på en herregård, og vistnok også havde været forvalter, røg lang pipe og gik i herretøj - med spidsbukser. Hun havde en husbestyrerinde, der havde en lille forkælet hund Puk.

Hvert år, fortæller Johs. Pedersen, blev der på hundens fødselsdag holdt selskab for byens børn med chokolade, godter og børnespil med gevinster. Det halve af byens børn glædede sig til dette "Pukgilde", mindre glade var man for stedets store kalkuner, der jævnlige spadserede på gaden og pustede sig op, når man skulle forbi dem.

I 1944 blev ejendommen overtaget af Magda og Thomas Olesen. Siden de solgte den, har der været flere ejere og stedet er nu købt af Grønagergård, der beholdt jorden og solgte bygningen, hvor der nu er udsalg af brugte biler.

Højbo matr.nr.4h

Denne villa ligger i dag, hvor der i 1849 lå en gård under Lindholm gods, fæsteren hed Peder Nielsen Den blev af hans svigersøn Hans Olsen frikøbt i 1891. Han solgte den ifølge skøde af 31. marts 1894 til mejeriejer Hans Rosleff.

Inden gården blev revet ned og villaen bygget var jordtilliggendet blevet udstykket i små ejendomme. Rosleffs enke flyttede ind i villaen. Senere blev den solgt til Marie og Ludvig Christian-sen, da de i 1921 solgte deres gård Bryde-vang i Lyndby.

I 1956 blev villaen købt af fabrikant Lars Pedersen, der ejede og drev stålvarerfabrikken mellem Lille Karleby og Store Karleby. Den nuværende ejer har boet der siden 1983.

Enggård matr.nr. 4d

Ejendommen blev udstykket og bygget i 1880 og fik som ejere Johanne og Niels Chr. Lorentzen.

I 1928 blev den overtaget af sønnen Viggo Lorentzen, der var gift med Clara. Efter få år blev hun enke og senere gift

med Helge Hansen. Da ingen af deres børn kunne overtage ejendommen, fik den i 1990 ny ejer.

Tværvej 24 matr.nr. 4e

Ejendommen blev udstykket i samme år som Enggård og fik som ejere Dorthea og Søren Pedersen.

Dorthea var søster til Niels Chr. Lorentzen. I 1965 blev stedet købt af afdøde Holger Waage på Bellegården og bygningerne solgt fra.

Karlebyvej 55 matr.nr. 4g

Ejendommen blev udstykket i 1883 og ejerne hed Karoline og Frederik Larsen. I 1930 overtog sønnen Laurits Skou Larsen og hans kone Anna stedet. De havde det til 1952, hvor datteren Inge og hendes mand overtog stedet.

Tværvej 11 matr.nr. 4n

Ejendommen blev udstykket i 1912 og erhvervet af smed Lars Peter Larsen og hans kone Kristine, da han opgav sin smedevirksomhed i Lille Karleby og blev landmand.

I 1926 blev ejendommen overtaget af sønnen Viggo Larsen og hans kone Klara. I 1972 overtog sønnen Ib Larsen stedet.

Henrikslund matr.nr. 5a

Oprindeligt lå gården i den nordlige del af Lille Karleby, hvor senere mejeriet og nu Dansk Frysetørring ligger. Gården var fæstegård under Lindholm gods og blev udflyttet omkring 1800.

Ved matrikuleringen i 1682 formodes fæsteren at have heddet Lars Jørgensen, men først fra 1741 kan man følge fæsterne og fra 1870 ejerne, der alle også den nuværende ejer har tilhørt samme slægt.

Ole Nielsen var gift med Anne Pedersdatter, og da hun døde i 1760, giftede han sig med Ane Jensdatter. Da Ole Nielsen i 1763 døde, giftede enken sig med Ole Jørgensen fra Uglestrup.

Når gårdene ved dødsfald skulle skifte ejer og nyt fæste underskrives, blev boet meget nøjagtigt opgjort og danner herved et billede af forholdene på gårdene.

I 1760 fandtes 10 heste i alle aldre, 6 køer (kalve, kvier), 8 får, 10 lam, 2 søer (4 pattegrise), 10 ungsvin, 3 gæs, 1 gase og 6 høns.

Gården var trelænget: stuehus med 14 fag, østerlængen på 11 fag og søndre længe med 11 fag. Bygningernes tilstand var mådelig. Istandsættelse ville koste 60 Rdl.

Skiftet i 1763 efter Ole Nielsen danner et udmærket billede af gårdens interiør og besætning. Der nævnes deltaljeret, hvad der fandtes i stuen med kiste, i et kammer på loftet, i drengeskabet og i køkkenet. Sandsynligvis findes en del af dette indbo stadig på gården.

Gårdredskaber og besætning: 8 heste (hopper, føl, heste), 6 køer (kalve, kvier), 18 får, 17 svin, 4 gæs, 7 høns og 3 ænder. Inventar og besætning vurderet til 233 Rdl. Dødsboet viste et temmelig stort underskud.

Da Anne Jensdatter døde i begyndelsen af 1780'erne, blev det mærkværdigvis ikke ægtemanden Ole Jørgensen, der førte gården videre, men konens søn af første ægteskab, Jens Olsen, født i 1761. Han var altså ikke meget over 20 år. Stedfaderen var en forholdsvis ung mand, men måske havde herskabet på Lindholm ikke fidus til ham. Det er også muligt, at man har taget mere familiemæssige hensyn til den tidligere fæster, eller der har

måske snarere været bestemmelser om arvefæste fra far til søn.

Jens Olsen blev gift med Maren Andersdatter, men han døde allerede i 1786, kun 24 år gammel. Allerede 2 måneder efter, d. 13. juli 1786, giftede enken sig med ungkarl Jens Pedersen, der allerede 5. juli havde fået fæste på gården. Et typisk eksempel på at en ung enke med en gård omgående blev afsat igen.

Der kan vist næppe være tvivl om, at Jens Pedersen kun giftede sig for at få fæste på gården og i såfald var han heldigere end så mange andre. Thi først undgik han indfæstningen og efter et halvt års forløb døde Maren Andersdatter i 1787.

Da Jens Pedersen i 1786 skiftede og dette sammenlignes med tidligere skifter, viser det hvor lidt, der forandredes fra generation til generation.

Jens Pedersen giftede sig med Karen Olsdatter og fik sønnen Christian Ludvig Jensen, der fik fæste på gården i 1816. Jens Pedersen døde i 1827 og Karen Olsdatter i 1820.

Christian Ludvig Jensen giftede sig med Ane Larsdatter, men døde allerede i 1820. Enken giftede sig med Anders Nielsen fra Torkildstrup, der fik fæstebrev i 1820.

Ved hendes død i 1827 giftede Anders Nielsen sig med Sidse Christiansdatter. Gården blev som tidligere nævnt frikøbt fra godset omkring 1869 og i 1884 blev et nyt stuehus bygget.

Sønnen Henrik Andersen overtog gården i 1878 og var gift med Sophie Henriksen.

Sønnen Niels Christian Andersen, gift med Birthe, overtog gården i 1912.

Sønnen Henri Andersen, gift med Bebbi, overtog gården i 1953.

Sønnen Bertil Andersen, gift med Inger, overtog gården i 1987.

I gårdens stuehus står et Bornholmerur, hvorom der fortælles, at det har tilhørt Struensee. Da han i 1772 blev arresteret og halshugget, deltog en af Lindholms ejere. Det var almindeligt, at man tog konfiskerede ting med hjem, men da uret kom til Lindholm, ville fruén hverken eje eller have det. Derfor gav man det til den fæstebonde, der boede yderst i hoveridistriktet, så han kunne passe tiden, når han og de andre skulle møde til hoveri.

På stuehusets loft opbevares i dag mange gamle ting.

Karlebyvej 81 matr.nr. 5b

Her lå tidligere et husmandssted, der i 1937 brændte. Ejeren Anders Petersen mistede alt indbo bl. a. datterens brudeudstyr; kreaturerne blev reddet. Tomten blev solgt til Smedegaard, der opførte en stor villa, der i dag bruges til Dansk Frysetørrings administration.

Lundemosegård matr.nr. 6a

Gården var fæstegård under Lindholm gods og lå oprindeligt inde i byen. Den er som de andre gårde udflyttet i de første årtier i 1800tallet.

Den nuværende gård blev bygget i 1913 i stedet for den udflyttede, der lå lidt sydvest for de nye bygninger. Gården har været i slægtens fæste og eje i mange led.

De ældst kendte beboere var Stine og Peder Frederiksen, der i 1913 overlod gården til sønnen Niels Peter Frederiksen og hans kone Birthe.

I 1948 overtog datteren Gudrun og hendes mand Svend Andersen ejendommen.

I 1974 efterfulgtes de af datteren Inger-Lise og hendes mand, Bjarne Bang Jensen.

Vestergård matr.nr. 6b

Gården blev i 1907 udstykket fra hovedparcellen til Stine og Peder Frederiksens datter Anna og deres svigersøn Viggo Knudsen. Deres datter Dagmar, gift med Henry Hansen, overtog ejendommen i 1950 og boede der, til de i 1965 overlod den til sønnen Børge og hans kone Grethe.

Lille Lundemosegård matr.nr. 6d

Olga og Anders Frederiksen, søn og svigerdatter af Stine og Peder Frederiksen, byggede gården på grunden, der i 1911 blev udstykket fra hovedparcellen.

I 1951 solgte de den til Gunhild og Vagn Larsen, der igen i 1955 afhændede den til Ellen og Erling Christensen.

Børge Hansen fra Vestergård købte den i 1981, men har i 1997 solgt bygningerne og nogle tdr. land til muremester Erik Dahl.

Bellegården matr.nr. 7a

Den hørte under Ryegård gods og lå oprindeligt inde i byen, men blev udflyttet i 1858 og frikøbt omkring 1918. På et matrikelkort fra 1812 betegnes flere af agrene med navnene Store og Lille Belle, måske deraf navnet Bellegården; fæsteren hed på det tidspunkt Christian Jensen.

Indtil 1923 hed ejerne Ane Kirstine og Anders Christiansen. Bygningerne, der var opført ved udflytningen, ombyggede han i 1820 Derefter overtog sønnen Jens Peter Christiansen og hans kone Lisbeth gården.

I 1938 blev gården købt af Gudrun og Aage Nielsen. De solgte den til Jens Rasmussen, der efter få år i 1948 solgte til Laura og Bryde Lorentsen.

De havde gården til 1960, hvor Birthe og Ernst Klarskov Jørgensen overtog den. Efter en brand i 1960'erne blev kostalden

genopbygget. Tilbage er stuehuset og østre længe fra 1858.

I 1963 blev gården købt af Ruth og hendes nu afdøde mand Holger Waage.

Som nævnt fik tre gårde vand fra en brønd, der lå på bakken mellem gården og byen. Nu får de to af gårdene vand fra Jenslev vandværk.

Højen var et yndet mål for en aftenur med solnedgang for Fredehjemmets piger.

Pilegården matr.nr. 8a

Pilegården var fæstegård under Ryegård gods, lå oprindelig inde i byen, men blev udflyttet omkring 1840 og frikøbt i 1919.

På matrikelkort fra 1812 nævnes Ole Jensen som fæster. Ifølge skøde af 8.

august 1871 fik Ane og Peter Andersen fæste på gården.

Sønnen Jørgen Petersen og hans kone Sofie overtog gården ifølge skøde af 30. januar 1888. I 1896 fik familien stiftsamkets tilladelse til at føre navnet Pilegaard.

I 1932 overtog Clara og Hans Pilegaard ejendommen, der ved Claras død i 1978 gik videre til datteren Ruth Waage.

På Pilegårdens jorde ligger på det højeste punkt 34 m over havet en bronzealderhøj med navnet Thorshøj.

På en mark vest for Lille Karleby ligger en langdysse.

Pilegården /GS

Uglestrup

Hvilehøjgård
Borrevejlegården
Kildehøjgård
Annebjerggård
Tingmosegård
Uglestrupgård
Matr.nr. 7a, 8a, 9a, 10b,
11a, 13a, 14a, 15a, 16a

For ca. 1.000 år siden kom udflytteren Ugilt til denne torp, der fik navnet *Ugilstorp*.

Senere er byens navn skrevet på flere måder, i 1367 *Ublesthorp*, i 1379 *Uggeltorp*, i 1386 *Upplestorp*, i 1387 *Wglestorp*. Indtil 1895 *Ugelstrup* og derefter officielt *Uglestrup*, sådan som der står på matrikelkort fra 1806.

Der var i 1806 5 gårde og 5 huse. Til gårdene hørte der nogle englodder og et fællesareal til bytyren. Til husene hørte små lodder i Vejsmosen nordvest for byen; der var 9 parceller.

Ved en brand i 1780'erne må mindst 3 gårde være nedbrændt; den ene blev udflyttet og de to andre fik en placering, så der blev bedre afstand imellem dem. Ved en udgravning til en kælder i 1968 stødte man på en brandtomt.

Hvilehøjgård matr.nr. 1a

Ved et fæstebrev af 4. januar 1775 overtog Jens Pedersen, gift med Ane Nielsdatter gården efter sin fader Peter Larsen.

Fæstebrev til Jens Pedersen af Uglestrup

*Christian Ludvig Scheel Plessen
Stam Herre til Stamme Huusene Fou-
singøe og Saltøe Herre til Lindholm
Selsøe og Harrested.*

Ridder

*Hans Kongelige May:t til Danmark og
Norge bestalter, Kammer Herre og Amt-
mand over Kiøbenhavn's Amt.*

*Gjør Vitterligt: At have Stædt og Fæst
Ligesom ieg og herved Stæder og Fæster
til ung Karl Jens Pedersen af Uglestrup
dend Gaard ibidm. som hans fader Peder
Larsen sidst beboede og til hannem
Godvillig afstaaet haver. Hvilken Gaard
som staaer for Hartkorn nye
Landmaaling's Matricul Agger og Eng 8
Tdr 1 Fr med ald sin ret og rette tilliggen-
de i Mark og Bye bemelte Jens Pedersen
maae nyde bruge og sin Liivs Tid i Fæste
beholde paa de Conditioner at hand deraf
aarlig og i rette Tiider svarer alle
Kongelige Contributioner, som allerede
ere eller herefter Paabudet vorder, saavel-
som udi Landgilde efter Iordebogen til
hvert Aars Martiny Rug 1 Td Byg 2 Td 4
Skp Haure 2 Td 4 Skp Lam 1 Stk Gies 2
Stk og Høns 2 Stk samt betaler hoverie
Afgift 4 Mk pr Tønde Agger og Engs
Hartkorn og foruden forretter Hoverie og
Reiser naar tilsiges tilligemed Godsets
Andre der i Byen. Holder Gaardens
Bygning og Besætning vedlige og udi for-
svarlig stand, at samme alletider kand
svare til et Lovfligt Syn, item Jordens
mar-*

ker Giøder og Dyrker, som det sig Bør og ej noget af Gaardens tilliggende Lader bortkomme til upligt bruger eller til nogen bortleier eller Laaner, Endelig holder hand dend med sin Fader Jndgaaede Contract i allemaader Efterrettelig, og i det øvrige retter og forholder sig efter hans Kongelige Mayestæts Lov og Forordninger samt viser sig Hørig og Lydig imod sit Hærskab og deris Fuldmægtig, alt forreskrevet at efterkomme under dette Fæstes Fortabelse og anden Vilkårlig straf. - Til Jindfæstninge haver hand betalt mig 16 Rd Skriver Seksten Rigsdaler; Dets til Bekræftelse under min Haand og fortrøkte Signet. Lindholm dend 4re Janv. 1175

Scheel Plessen

L:S:

Ligelydende Original Fæstebrev haver ieg imodtaget hvis Jndhold ieg hereved med min Haand underskrift forbinder mig at holde og efterkomme udi dets Ord Punchter og Clausuler.

Lindholm ut Supra -

(Kilde: Lindholm gods' fæsteprotokol)

Ifølge fæstebrev af 23. august 1807 fik sønnen Christian Larsen gården, men måtte efter et fæstebrev af 13. oktober 1815 overlade ejendommen til Maren Pedersdatter og Vilhelm Jensen; Vilhelm Jensen døde snart efter i 1821.

Først omkring år 1900 finder man igen navn på gårdens ejer. Det var Marie og Christian Nielsen.

Ved Christian Nielsens død i 1922 drev sønnen Thorvald Nielsen gården for sin moder. Da hun døde i 1940 overtog han og hans kone, Carla, ejendommen. Deres to børn købte i fællesskab gården i 1991 og forpagtede jorden ud.

Gårdens navn skulle være efter en høj på marken, hvorover der gik en kirke- og

skolesti. Måske var den høj hvilested på den lange spadserertur til Lyndby.

På en af markerne findes en fredet gravhøj.

Borrevejlegården matr.nr. 2a

Stavnsbonden Peter Mogensen blev af Lindholm gods indsat som gårdbestyrer i 1724 og blev samme år gift med Anne Olsdatter fra Lille Karleby. Parret fik 3 børn.

Sønnen Ole Pedersen fik i sit andet ægteskab med Birthe Pedersdatter sønnen Christian Ludvig Olsen. Han fik ved fæstebrev af 18. september 1810 overdraget gården, da udskiftningen var begyndt. Han var gift to gange, først med Karen Madsdatter, der blev mor til 2 døtre; anden gang med hendes søster Bodil Madsdatter, der blev mor til 3 sønner og 3 døtre.

Sønnen Ole Christiansen fik overdraget fæstet i 1855, giftede sig med Inger Marie Pedersdatter og fik 3 sønner og 1 datter. Ole døde i 1879, 56 år gammel og hans enke drev gården i de første år med sønnen Christian Peder Christiansen som bestyrer.

I 1899 fik han fæste på gården mod at flytte den ud på marken, giftede sig med Marie Andersen og fik sønnen Ole Christiansen.

I 1922 blev gården frikøbt fra Lindholm og overgivet til sønnen Ole Christiansen, der i ægteskabet med Lilli ingen arvinger fik. Gården blev i 1960 forpagtet af Børge Nicolaisen, som 5 år senere købte den.

På en nordlig grund blev der i 1930'erne opstillet en benzintank og bygget et meget lille hus, hvor fra der foruden russisk Naftabenzin også solgtes hjemmelavet leverpostej, salater og øl.

I 1950'erne blev huset bygget større, og det blev en rigtig købmandsforretning ejet af Anna og Carl Hansen.

Handelen fra "Tanken" måtte ophøre, da Ole Christiansen indrettede et autoværksted med benzintank og kiosk i nærheden af Borrevejleskoven. Senere blev stedet udvidet, så der i dag er et stort Supermarked med tankanlæg, campingplads, cafeteria og udlejningshytter. Den tidligere købmandsforretning ejes nu af et ejendomsmæglerfirma.

Lige overfor Borrevejlegården ligger en ejendom, der fra 1900 hørte under Lindholm gods. I mange år blev den kaldt Lille Borrevejlegård og var et husmandssted på 10 tdr.land I 1957 købte Torben Gjedes stedet og indrettede det til et hjem for adfærdsvanskelige drenge. Stedet kaldes i dag Gjedesgård.

Kildehøjgård matr.nr 3a

De først kendte fæstere var Peter Jørgensen og Johanne Jørgensdatter. På et foreliggende fæstebrev af 27. juli 1779 står navnet Jørgen Rasmussen gift med Dorthé Pedersdatter.

På et matrikelkort fra 1806 og en hoveriskrivelse fra Lindholm gods hed bonden Peder Jørgensen, gift med Dorthé Jørgensdatter. Den nuværende gård skulle være bygget i 1858.

I et fæstebrev fra 20. februar 1865 hed fæsteren Christian Pedersen.

I 1913 byggede Johanne Pedersen, der sandsynligvis har været gift med Christian Pedersen, en aftægtsbolig efter at have overdraget gården til Anna og Peder Jensen.

I 1939 arvede Peder Jensens søsterdatter Bebbie Olsen gården. Samme år bliver hun gift med Henri Andersen fra Henrikslund i Lille Karleby. I 1953 flyt-

tede de til Henrikslund og forpagtede gården til Bodil og Ernst Olesen. Da forpagtningen ophørte efter 6-7 år, blev ejendommen lejet ud.

På en grund bag gården byggede Kirke Såby Køre- og Rideforening en ridehal, der også bruges som mødested for bylauget.

Ved en tvangsauktion i 1981 blev jorden købt af en nabo og bygningerne købt af en søn fra Hvilehøjgård.

Den andet sted omtalte bybrønd fandtes på hovedlodden.

Annebjerggård matr.nr. 4a

De først kendte fæstere var Ole Pedersen Kruse og Karen Hansdatter, der ifølge fæstebrev af 17. februar 1778 overlod gården til sønnen Lars Olsen.

Ifølge hoveriskrivelse fra Lindholm i 1833 stod sønnen Niels Larsen, gift med Anna Andersdatter som fæstere.

I et fæstebrev af 24. oktober 1849 nævnes Rasmus Christiansen som fæster. Han var gift med Kristine, der var datter af Niels Larsen.

Deres søn Frederik Rasmussen, gift med Karen Marie, fulgte efter.

Deres datter Kristine blev gift med Sigvard Hansen. Efter deres død i henholdsvis 1962 og 1976 overgik gården til datteren Gunhild, gift med Børge A. Nielsen.

De nuværende ejere har forpagtet eller købt nogle arealer fra naboejendomme, og på den nordlige side af Munkholmvejen bygget et stort svinehus og bygninger, der indeholder korntørreri, halmfyr og stald til fedekvæg.

Tingmosegård matr. nr. 5a

En firlænget stråtækt bindingsværkgård, hvis fæster af Lindholm gods ifølge

matrikelkort fra 1806 var Jørgen Petersen. Omkring 1830 var Lars Mortensen og Else Nielsdatter fæstere. Deres datter Karen Marie Larsdatter blev gift med Hans Rasmussen fra Kattinge og overtog fæstet i 1870.

Karen Marie døde i en alder af 36 år og han forblev enkemand til sin død i 1872.

Deres datter Karen Marie Rasmussen blev i 1910 gift med nabosønnen Emil Vilhelm Rasmussen og overtog derefter gården, der var frikøbt i 1872.

Sønnen Karl Rasmussen blev i 1939 gift med Emilie Hansen og overtog gården i 1943.

Sønnen Gunnar Stig Rasmussen blev i 1977 gift med Astrid Jensen og overtog ejendommen i 1978. Der er siden bygget nyt stuehus og en svinestald.

Ugelstrupgård matr.nr. 6a

Tove Andersen, der har boet på gården fra 1925, giver i sin beskrivelse af Uglestrups historie fyldestgørende oplysninger om fæstere og ejere siden 1745 samt data for udstedelse af skøder.

Gården hørte under Lindholm gods med Lars Larsen Due som fæster fra 1745 til 1774.

Ole Jensen fra 1776 til 1810, hvor gården antagelig efter en brand i 1788 blev flyttet ud på marken.

Mads Pedersen fra 1810 har måske kaldt gården Uglemosegård eller Uglemadsgård efter sig selv.

Niels Hansen fra 1852 til 1882, hvor han frikøbte den fra Lindholm og fortsatte som ejer til 1883.

Ole Christensen havde gården fra 1883 til 1910.

Jens Chr. Tomasen fra 1910 til 1920.
J. Jørgensen fra 1920 til 1921.

C. Teilgaard Hansen fra 1921 til 1924.

Niels Pedersen fra 1924 til 1925, hvor Tove Andersens far, H. P. Hemmingsen overtog den og drev den til 1943, hvor Tove og hendes mand Ejnar forpagtede den, for i 1960 at købe den.

Om dagliglivet på gården igennem besværlige og gode tider fortælles der i hendes omfattende beskrivelse.

Matr.nr. 6b og 6c

Kristine og Ole Christensen fra Ugelstrupgård byggede i 1909 ejendommen som aftægtsbolig. Ved Ole Christensens død i 1929 blev den solgt til Valdemar Frederiksen.

Han solgte stedet i 1938 til Niels Jensen og hans kone Gerda, der var barnebarn af Kristine og Ole Christensen.

I 1974 solgtes ejendommen til Ejnar Andersen, Ugelstrupgård.

Tove og Ejnar Andersens søn Flemming overtog den i 1984.

Matr. nr. 7a

Ejendommen var i 1806 beboet af indsidder Rasmus Frandsen. Dertil hørte også 2 lodder i Vejsmose.

Nu er jorden solgt fra og efter 1922 er huset ombygget. Med hjælp fra Peder Jensen, Kildehøjgård blev det købt af arbejdsmand Hans Hansen.

Hans søn Ejegod byggede senere hus på en del af faderens jord. Efter Hans Hansens død har ejendommen fået nye ejere.

Matr. nr 8a

Ejendommen havde i 1806 Kresten Iversen som ejer. Først i årene 1920 til 1930 kan der igen sættes navn på ejeren, han hed Laurits og hans datter Metha. Han

blev kaldt tidselgartneren, da hverken Vejsmosen eller den store have blev udnyttet til gartneri.

Her boede først i 1930'erne Ejner Sørensen med sin familie. I 1942 solgte han parcellen i Vejsmosen til H. P. Hemmingsen. Ejendommen solgte Ejner Sørensen til Vilhelm Jespersen, der senere byttede ejendom med Lars Bahn i Rye.

Derefter blev ejendommen overtaget af datteren Ellen og hendes mand Hans Henrik Sørensen. Efter nogle år blev grunden delt og de flyttede til det nybyggede hus.

Matr. nr. nr 9a

Ejendommen havde i 1806 Kristen Olsen som ejer. Omkring 1930 hed ejeren Jensen og var købmand.

Forretningen blev senere drevet af købmand Nygaard, som må være den sidste af slagsen, da huset blev solgt til brøndgraver Ole Knudsen, Roskilde.

I 1941 blev det købt af Helene og Poul Pedersen. Han var kontrolassistent og arbejdede med gårdenes kvæghold. I et hjørne af deres grund blev der i 1950'erne bygget et frysehus, hvor hver familie i byen havde en boks.

Da alle hjem fik egne frysebokse, blev frysehuset nedlagt.

I 1996 skiftede ejendommen ejer, da Helene Pedersen døde.

Matr. nr. 10b

På ejendommen boede der omkring 1900 en familie, der bestod af Lars Sørensen og hans kone Marie Elisabeth - til daglig kaldt "La Sørn".

Hos Marie opvoksede senere hendes barnebarn Ejner Madsen, der i 1945 blev gift med Else Jensen. Sammen drev de en vognmandsforretning, hvor han kørte med

grise til slagteriet, sukkerroer til Lolland, brændsel, mælk til mejeriet, foderstoffer, grus og meget andet..

I 1848 skulle der graves en brønd. Madsen gravede, Else hejsede jorden op, og da de var nået 25 alen ned, væltede vandet frem. Brøndringene holdt og Madsen kom op.

Den opgravede jord blev fyldt i den nedlagte bybrønd ved matr. nr. 3a.

Madsen døde i 1973, Else i 1996. Ejendommen blev nu købt af Børge A. Nielsen.

Matr. nr. 11a

På ejendommen boede i 1806 Niels Hansen. Huset blev kaldt "Natmandens Hus", og her boede Olga Louise Marie Jensen med sine tre børn fra 1925 til 1930, hvorefter de flyttede til Kamstrup.

Det meget lille hus med et lille udhus blev købt af Carl Larsen, Kamstrup, men kom i 1931 på tvangsauktion og blev købt af Emilie og Karl Rasmussen, der bl.a. brugte det til hønsehus.

I 1960 blev "ruinen" købt af Isabella og Søren Sveistrup, der totalt ombyggede huset og tilføjede en vinkellænge, et anneks til oliefyr, sauna og hestestald, samt anlagde tennisbane og svømmebassin. I 1975 blev det solgt til et lærerpar.

Kærhuset matr. nr. 13a

Det var at bedømme efter et gammelt fotografi med fem personer omkring år 1910 beboet af en tømrer eller bødker.

Omkring 1920-30 var det ejet af Peder Jensen, Kildehøjgård, der anvendte det til bolig for sin husmand.

Den nuværende ejer har haft stedet siden 1984. (Se foto næste side).

Ejendommen har været nedbrændt, men er i dag blevet genopbygget.

Pilehuset matr. nr. 14a

Ejendommen er beliggende ved gadekæret. Hvornår det er bygget, vides ikke, men i slutningen af 1800tallet boede der en Ludvig Rasmussen, der var søn af Rasmus Christiansen fra Annebjerggård.

Han døde i 1933 og hans enke i 1950. Huset blev da købt af Thorvald Nielsen, Hvilehøjgård. Siden har der været forskellige lejere, for først i 1970'erne at blive købt af Jørgen Brendekilde og solgt i 1977 til de nuværende ejere.

Matr. nr. 15a

Ejendommens opførelse er ikke kendt, men omkring 1945 var det Thorvald Nielsen, der stod som ejer.

I 1952 blev den købt af Ruth og Erik Hansen. Ejendommen ligger ved gadekæret, hvortil der i 1954 blev fyldt op med jord fra opførelsen af alderdomshjemmet i Lyndby - planeret og reguleret.

Matr. nr. 16a

Ejendommen tilhørte en landsbysmed, som i 1925 ophørte med virksomheden og blev statshusmand i Rye.

Maler Hansen og hans kone Hansigne havde i nogle år malerværksted på ejendommen.

I 1950'erne var det Julie og Kaj Petersen, der var ejere, indtil de nuværende ejere overtog stedet i 1975.

Kærhuset

Uglestrup smedie

Uglestrup mose og bjerge

Fra Lejre Vig strækker sig mod vest en dalsænkning, der har været havdækket. I denne dalsænkning ligger mosen og bakkepartiet Uglestrup bjerge. På den meget kalkholdige mosejord vokser sjældne planter. Denne flora var årsag til, at mosen blev fredet i 1983. En fredning, der også omfatter bakkepartiet.

Anlægget af motorvejen, vandboringerne til Hornsherredværket og ændringer i landbrugets driftsform ændrede mosens karakter. Sænkningen af vandstanden og ingen kreaturer til afgræsning af engene har bevirket, at de vilde planter forsvinder og piletræer breder sig. Dog synger nattergalen stadig og rådyrene færdes.

Bakkedraget viste sig at bestå af grus og sten, der kunne anvendes til vej anlæg.

Hyllinge-Lyndby Kommune udnyttede grusforekomsterne, og arbejdet skete med håndkraft.

I 1956 begyndte ejerne af Ugelstrupgård at plante gran og fyr, hvor der ikke mere kunne graves grus.

I løbet af fire år blev der plantet 18.000 træer. Da disse juletræer ved salg kun kunne opnå en pris på 1 kr. pr. stk., fik de lov til stå og danne skov, hvor køer og vildt kunne finde læ.

I 1960 købte gården rettighederne til gruset og store maskiner gik i gang, da Holbækmotorvejen blev anlagt fra 1968.

I de følgende år blev der gravet mindre og mindre for helt at stoppe i 1972. Nu er det et rekreativt område for mennesker og dyr.

Bleghuset

Lige syd for grænsen mellem Lyndby og Gevninge sogne lå Bleghuset, indtil det blev revet ned for at give plads til motorvejen. I omtalen af Uglestrups historie medtages en omtale af dets historie, da en af beboerne Lars Larsen Due i 1745 blev gårdmand i Uglestrup.

Huset var skovfogedhus for Lindholm og har ifølge Gevningebogen i tidens løb haft mange navne: Liungbyhuset (Lyndbyhuset) Litgodthuset, da det lå ved Litgotbækken, Borrevejlehuset, Borrevejle Skovfogedhus, Skovhuset og sidst Bleghuset.

Det har fået navnet, fordi der i 1815 boede en skovfoged Kristian Ludvig Jen-

sen (Kristian Blegmand), der havde været kusk og blegmand hos major Plessen på Lindholm.

Da Lars Larsen Due var skovfoged i 1735 fortælles der om ham, at han en nat i skoven blev overfaldet og overmandet af skovtyve. De stak en stav gennem hans frakkeærmer fra den ene hånd til den anden og satte en knebel i hans mund.

De lod ham gå, og med besvær kom han gennem skovens krat, nåede hjem og bankede på. Da hans kone åbnede døren og så dette gespenst, blev hun så forskrækket, at hun smækkede døren i. Først da det blev dag, så hun, hvem hun havde udelukket.

Litgot Mølle

Fra Chr. Tobiassens Gevningebog gengives her historien om Lindholm Mølle eller Litgot Mølle:

Ifølge præsten Bruuns indberetning af 1738 til bispens var der en vandmølle ved skovbækkens (Litgotbækkens) nedre side i Litgotsmøllelevængen i Lyndby sogn.

Beliggenheden angives at være nedenfor sidste skrænt mod stranden, hvor der er fundet grundsten, lergulv, et parti af en rødmalet væg, et vindueshængsel, levninger af fade, kridtpiber m.m. I skifteprotokollen nævnes også en lille

mølle og stampen, som vel nok har hørt til hovedmøllen.

Ifølge et Lindholm skøde fra 1728 var møllen pålagt den gamle Lyndby Mølles hartkorn.

Lyndby Mølle skal efter sigende have ligget ved nederste hældning mod stranden. Den sidst omtalte møller hed Lars Carlsen og han døde i 1695.

Ny Lindholm Mølle omtales første gang i Gevninge kirkebog i 1797. Navnet Litgot Mølle er første gang anført i Gevninge kirkebog i 1722.

Mindesmærker

Som nævnt ligger der en stendysse på en mark i Uglestrup og LilleKarleby.

På Pilegårdens mark findes også en bronzealderhøj Thorshøj.

Der er fundet rester af køkkenmøddinger på stranden ved Lejre Vig og i nærheden af gården Brydevang.

Dette og Bauehøj minder os om fortidens levevis.

Genforeningsstenen

Ved foden af Bauehøj blev der i 1920 rejst en sten til minde om Sønderjyllands genforening. Det skete ved en højtidelighed den 9. juli 1920.

Stenen blev rejst ved landevejen og hører til landets ejendommeligste genforeningssten, idet der på bagsiden findes en mængde skålformede fordybninger, som viser, at den har været brugt ved folkets gudsdyrkelse i deres tilbedelse af ilden. Stenen er rimeligvis lagt på Lindegårdens mark for at give varme og derved frugtbarhed.

Efter afsløringen samledes man i skolestuen med spisning af medbragt mad, kaffe, og der blev holdt flere taler.

Stenen er senere flyttet ned til en plads øst for rådhusets mødesal, hvor der også står et egetræ, plantet i september 1940

Genforeningsstenen ved Bramsnæs Rådhus i Lyndby /GS

på Chr. X`s 70 års fødselsdag. Ved foden af træet ligger en sten med kongens data; en sten, der har været brugt som trappesten ved Margrethes hus, der lå, hvor Kongeegen står.

5. Maj Stenen

Ved Lyndby gadekær blev der i 1946 rejst en sten til minde om befrielsen i maj 1945. Stenen havde siddet i kirkegårdens vestlige gærde ved Kristianlunds lille skov.

Den bærer indskriften: *Frit at tænke tro og mene, derom vidner denne sten.*

5. Maj Stenen /GS

Walther Linis Sten

I Lyndby, hvor den gamle smedie lå, har ejeren i dag opstillet en "sten" og en statue af Roar, begge dele er udført af ham selv.

Stenen har tre sider med relieffer som Jellinge stenen og inskriptioner med runer.

Den ene side har motiv af vikingedyret fra en gravsten på Skt.Pauls kirkegård i London med indskrift: *Alle vi som lever på Margrethe den Andens tid hilser fremti-*

dens Danmark. Dør fæ, dør frænde, dør selv på samme vis. En ting ved jeg, som aldrig dør, dom om død mands dåd.

Den anden side har motiv af Roskildedyret fra et sølvsmykke fra .H.C. Andersen: *I Danmark er jeg født, Gud giv dig fremtid, som han dig minder.*

Den tredje side har Lejredyret som motiv fra et bronzesmykke fundet ved Gamle Lejre, med den personlige indskrift: *Walther Linis fandt Viking Lyndby, men Lise er det bedste guld.*

Fra venstre: Vikingedyret, Roskildedyret og Lejredyret /GSA

Sælstenen

Lidt syd for Øreholm, ude i vandet, ligger en stor sten, som kaldes Sælstenen, da man tidligere kunne se sæler ligge der. På initiativ af en beboer på Øreholm, Gerhard Mårtensson, blev der af Walther Linis lavet en sæl i bestandsdigt materiale. Den blev med stor opmærksomhed fra Lyndbyborgerne og en omtale i Roskilde Tidende, anbragt på stenen den 18. august 1984. Samtidig blev der oprettet en sælfond og valgt en bestyrelse. Der blev solgt kort med sælstenen og holdt små loppemarkeder. Midlerne blev i nogle år brugt som tilskud til sommerudflugter for forældre med børn til et sommerland i Odsherred. Fondens sidste kassebeholdning blev brugt ved en sommerfests underholdning for børn.

Sælstenen

Sagn og Almue-fortællinger

Sagnet om Thyre Boløxe og hendes 12 sønner tages med, fordi røverierne også fandt sted bl.a. i Uglestrup.

J.M. Thiele skriver i sine folkesagn om denne røverkælling, der med sin ældste søn blev mor til 11 andre.

De havde deres ophold under jorden i Ugleholm ved hulvejen ved den gamle Holbæk - Roskilde landevej. Ved snore, der var spændt over vejen og hvori der var hæftet klokker, underrettedes de så snart, der kom rejsende.

Sædvanlig sad hun i skoven ved indgangen til hulen og smøgede på den korte kridtpibe. Tit gik hun i skoven, og når

hun mødte nogen, plejede hun at tiltale dem således: "Man siger rigtignok, at der er røvere her i denne skov, men det er fanden gale mig løgn."

Engang kom hun til en karl, som gik og slog stød op og spurgte ham: "Kan du slå ild på min pibe?"

Men som hun sad der, tog karlen sit jern og drev det med et slag gennem hendes klæder ned i stødet så hun sad fast. Hurtig tog hun sin pibe frem for at give sønnerne tegn, men karlen bandt hendes hænder, skyndte sig til Lindholm og kom tilbage med en del bønder væbnet med høtyve. De slog kreds om indgangen.

Kakkelovnsplade fra Thyre Boløxes bolig

Karlen tog piben og begyndte at pibe, hvorpå alle 12 sønner kom ud, blev fanget og ført til Roskilde.

Hulen gennemsøgte og man fandt 25 læs tyvekoster. Thyre og de 11 sønner blev dømt fra livet, den tolvte, der kun var 15 år, benådedes, men påstod, at han ville dø som de andre. De blev alle stejlet i Borrevejleskoven lige udenfor Thyres hul. Det skete i 1716.

Chr. Tobiassen beretter i Gevningebogen, at en gammel kone, enke efter en gårdmand Jens Jakobsen i Dammens Ordrup og født i Uglestrup i 1777, har fortalt ham i 1868, at hun som barn har leget på stejlepladsen, når hun skulle købe brændevin på Lindencro kro.

Engang traf hun en sort høne med 12 kyllinger, og da hun kom hjem og fortalte sin mor derom og spurgte, om hun måtte gå ud i skoven og fange dem, svarede moderen, at sådanne kyllinger måtte hun ikke befatte sig med.

Den kakkellovn, som skal have opvarmet Thyres bolig, blev solgt på en auk-

tion til en gårdmand i Uglestrup. I mange år lå en plade fra denne ovn som dæksel i gårdens have, men hænger i dag på en væg i ejendommen matr. nr. 6c i Uglestrup

Almuen fortæller, at det ofte hænder sig, når nogen ved nattetid kører forbi hullet, at hestene pludselig kommer i stærk sved og næppe magter at trække vognen.

En bondemand, som ved sådant et tilfælde stod ned af vognen og kikkede gennem venstre grime, så, at han havde Thyre Boløxe og hendes tolv sønner bag på vognen. Der var så intet andet for ham at gøre end at tage det ene baghjul af og lægge det i vognen. Thi derved bliver alle sådanne genfærd nødt til løbende at følge under vognen for at holde akslen i vejret.

Om en af gårdene i Lyndby sogn fortælles, at der kom spøgelser i stalden, hvis man glemte at vande en hyld, der stod ved landevejen, med kærnemælk. Ingen af stedets beboere har dog nogensinde set dette spøgelse og hyldebusken er for længst gået ud.

Forh. sognerådsformand Aage Eliasens beretning om Lyndby by og dens beboere omkring år 1910

Jeg synes Lyndby ligger meget smukt på skråningen mellem landevejen og Borrevejle Vig og skønnest, når man ser byen ude fra fjorden, hvor man dengang næsten kunne se alle husene i byen ligge op ad skråningen.

Den første gang i historien, jeg har set byen nævnt, var i året 1370 og dengang som Lyngby. Når man har læst lidt historie om landbefolkningens tilværelse før 1788, hvor byens huse og gårde tilhørte de tre store herregårde - Ledreborg, Lindholm og Bistrup gods - så kan man vel tænke sig til, at den så endnu værre ud i 1370, hvor de få mennesker dengang har været fattige sløve og fuldkomne uoplyste, ligesom deres boliger har været meget usle.

Men før jeg nu begynder en omtale af de forskellige mennesker i byen, vil jeg gøre opmærksom på, at det er fuldkommen efter min hukommelse og iagttagelser og ved at lytte til voksne menneskers udtalelser om andre med hensyn til deres vaner, væremåde og øgenavne, alt eftersom jeg som barn kunne opfatte det hele, og slet ikke for at gøre fortræd eller fornærmelse af eventuelle efterkommere af dem, jeg synes bør nævnes.

Da det nu er vintervejr, kommer jeg til at tænke på, at strandvejen herudefra dengang kunne være meget kold og barsk om vinteren, når det blæste fra øst og stranden var islagt.

Der var frit udsyn, da der hverken var huse eller træer, og man så ålestangerne i stort tal stå derude med deres islandske vanter på hænderne og træskostøvler på fødderne, og man så dem stadigvæk banke hænder og trække ålejernet op for at se om der var fangst.

Når man så ikke kunne se stranden mere, var jeg ved Lyndby og den første ejendom jeg kom til var "Kristianslund" med skoven og haven, som for mig så ud som en hel park. Gårdens navn stammede formentlig fra en ejer, som jeg ikke kan huske, han hed Kristian Larsen, men hans søn, Niels Kristiansen, husker jeg godt fra et par år, før han overlod gården til sin søn Peter Kristiansen, som var enebarn. Niels led en del af humørsyge, han var næsten altid pessimist og tålte næsten aldrig modgang.

Peter havde desværre arvet noget af det samme, og særlig slemt var det, når høstarbejdet måtte afbrydes grundet regnvejr, så kunne han lukke sig helt inde et par dage. Men når så solen igen begyndte at skinne, tog Peter ølkurven på armen og gik fløjtende til købmanden, så var den krise overstået. Men Peter var et godt og gavmildt menneske. Det blev sagt om ham, at da han var soldat var der altid 5-6 andre som løb efter ham, fordi de vidste, at han altid gav en omgang øl.

Men Peter havde den sorg, at hans kone Christine blev helt sammengroet af

leddegigt, så hun i mange år måtte sidde stille i sin stol.

En ting til må jeg fortælle: Der skete på gården en forfærdelig ulykke. Jeg tror det var i 1913 eller der omkring, og det var i høsten, at forkarlen Hemming Hansen fra Kirke Hyllinge kørte hjem fra marken med et læs sæd, og oven i læsset sad Lars Post. Da de kørte ned ad bakken mod gården, blev hestene sky og satte i fuld galop, så Hemming kunne ikke holde dem, så løb de i fuld fart ind og rundt i gården, så Lars Post (en husmand nede fra byen) blev slynget ind mod en mur og var dræbt på stedet. Hemming faldt ned mellem hestene og kom slemt til skade.

Lige på den anden side af bygaden lå et lille stråtakket hus, som hørte til gården. Det blev kaldt "Slottet". Her boede dengang en lille mand, som hed Hans Jensen, han var skomager og sad og pløkkede engang imellem, når han havde lyst, men ellers stod han tit ude på vejen for at komme i snak med dem, der kom forbi. Han var meget talende og gjorde sig klog på mange ting.

Han havde også et tillidshverv, og det bestod i at samle rottehaler for kommunen. Giften var jo ikke opfundet dengang, så rotterne skulle dræbes og halerne skæres af og afleveres til skomageren, og så skulle han betale 10 øre pr. stk. Disse haler havde vi børn så med, når vi gik til skole, og det passede altid sådan, når vi kom, at skomageren sad ved bordet og spiste morgenmad, imens han talte halerne op og betalte os. Halerne blev så stablet op på bordet ved siden af smør og brød og hvad han ellers havde der af service.

Lidt længere nede ad gaden på samme vejside boede så Jens Lausen (Larsen) i et gammelt stråtakket hus, hvortil der hørte

et par tdr. land jord, som lå ude i Vejsmosen. Han var en lille pukkelrygget mand med kortklippet fuldsæg. Han var daglejer ude på en af lejregårdene. Når han var hjemme, havde han det ikke godt, hans kone Stine var stor og kraftig og meget gal, så Jens måtte høre her og der og alle vegne, så gik han nærmest og skulkede med nedadvendt blik, som en hund, der var angst for klø. Men foruden at passe børnene og koen gik Stine ud hos folk og ordnede deres storvask, på den måde klarede de matr.nr. 12.

Skråt overfor Jens Lausens hus lå matr.nr. 1 Lyndby skole. Det var dengang lærer Christensen, han var kommet helt oppe fra Skivholme i Nordjylland og var enelærer til trods for det store antal skolesøgende børn.

Et par år, da jeg gik i skole, var vi 76 børn i de to klasser, og det var ikke altid lige let at opretholde roen i klassen. Men lærerne kunne jo dengang benytte sig af mere hårde midler, og Christensen var ingen undtagelse i den retning. Den mildeste dom, vi kunne få for uartigheder var en kraftig irettesættelse, det næste var et par flade, dernæst var det pibespidsen, som kunne slå forbandet hårdt, og så var der endeligt spanskrøret, men det var meget sjældent, at forseelsen var så stor, at dette kom i brug.

Foruden skolen havde lærer Christensen også sit 6 tdr. land store landbrug at passe. I flere år havde han også karl - Ejner hed han, kan jeg huske, og i høsten hjalp vi undertiden også til. Christensens kone (f. Bøggild) var meget sparsommelig. De havde fem børn, hvoraf den ældste druknede, da han var 18 år. Desværre for dem havde de ikke lige stor glæde af alle de andre fire, men det vil jeg slet ikke komme ind på.

det var et vinkelhus, sådan, at når man var i entreen, kunne man gå lige frem ind i stuen, men til højre var et par trappetrin ned i værkstedet, hvor Rasmus stod og

arbejdede. Han var noget tunghør, men Margrethe, som var stor og myndig, talte meget højt, så når de talte eller råbte sammen fra stue til værksted, kunne man undertiden høre dem helt ud på gaden.

Bag ved Rasmus Pæsens hus mod vest lå så matr.nr. 33b, et langt stråtek-
ket øst-vestvendt hus, som ejedes af hus-
mand Niels Peter Petersen og hans kone,
men jeg husker ikke, hvad hun hed. Til
huset hørte nogle tdr. land, som lå ude i
Vejs-mosen, så Niels Peter måtte også gå
på arbejde. Det var jo sådan ved jordforde-
lingen i 1788, at husmændene fik altid
den jord, der lå længst borte.

Længere frem ad bygaden lige før
gadekæret kom så matr.nr. 17a, et gam-
melt stråtek-
ket hus med siden til gaden.
Her boede husmand og klodshugger

Morten og hans kone, heller ikke hendes
navn husker jeg. Men Morten var en høj
mager mand. Han stod i sit lille værksted
og lavede tøjr-pæle og klaptræer til køer
og forskellige andre småting af træ. Han
kunne ikke tale helt rent. Han ville gerne
sige "sku", men det blev aldrig til andet
end "stu", så derfor blev han aldrig kaldt
andet end Stumorten. Han passede altid 3
kvier for os om sommeren, når de stod på
græs på vores 5 skp.l store tidligere gårds-
plads matr.nr. 3c i Lyndby, som min far
solgte til lærer Povelsen for 1.800 kr i
1918.

Lige overfor Morten lå smedien,
matr.nr. 14a. Her startede, jeg vil tro
omkring 1910, en meget ung smedemes-
ter og hans kone Johanne, deres virksom-
hed. Christian Jørgensen, som smeden

Margrethes hus, Lyndby

hed, huskes sikkert af mange endnu. Han var meget dygtig og samvittighedsfuld med sit arbejde, men var desværre meget hidsig og opfarende, når noget gik ham lidt imod; han kunne fare op både mod mennesker og dyr. Var en hest lidt urolig, når den skulle have sko, slog han den tit med hammeren, og det blev hesten endnu mere nervøs af. Undertiden måtte skoningen helt opgives den dag, og han tabte også kunder grundet sin hidsighed, og fik tillige en del uvenner. Men når han var i godt humør, og det var han da heldigvis den meste tid, så kunne han fortælle lange historier om ting og mennesker, som mange gange slet ikke kom det ved, som han egentlig ville tale om, det kom først til allersidst, hvis man ellers havde tid til at vente så længe.

Jeg går nu op til de tre huse ved amtsvejen, og begynder med det sydligste, matr.nr. 19a. Her boede tømrermester Lars Peter Jensen. Han smed Jensen væk og kom til at hedde Harholdt. Hans kone Sofie var lille og tyk. L. P. Harholdt var en meget oplyst mand og en dygtig tømrermester, og han havde selv bygget deres hus. De havde to voksne sønner, som jeg ikke husker. Men efter at sønnerne var rejst ud, tog de til sig en plejesøn, han hed Aage og var 4 år ældre end mig, men ham fik de megen sorg af. Han var ikke ærlig og sad i fængsel af og til. Hvor han til sidst blev af, ved jeg ikke.

I det mellemste hus deroppe boede Jørgen Jensen og hans kone. De havde tidligere haft Bakkegården. Jeg vil lige nævne, at Jørgen Jensen var politisk højremand, hvilket var forholdsvis sjældent blandt bønder dengang. Deres hus matr.nr. 19d havde Harholdt bygget.

Det nordligste hus, matr.nr. 38g, er bygget af lærer Christensen et par år før

han holdt op som lærer. Han købte alle materialerne fra nedrivningshuse inde ved København, og trods hans høje alder udførte han selv næsten hele byggearbejdet. Han var en stor slider. Sørgeligt var det for dem, at han kort efter at de var flyttet ind, fik gulsot, så helbredet svigtede hurtigt. Han sagde selv, at det var "lumpent" (det var et udtryk, han altid brugte), at han skulle dø af sådan en sygdom.

Jeg går ned til bygaden igen og tager huset lige syd for gadekæret og sprøjtehuset, matr.nr. 19b. Her boede landpost Lars Peter Jensen, kaldet "Lars Post" og hans kone Karen Marie. Det var ham, der blev dræbt på Kristianslund som før omtalt. De havde en halv snes børn, hvoraf de tre, alle var drenge, var ukonfirmeret, da Lars Post døde. Jeg gik i skole sammen med dem alle tre, som på det tidspunkt alle var ude at tjene.

Lige overfor på modsatte side af gaden lå et langt stråtekket dobbelt hus med gavlen mod vejen, matr.nr. 27a og 17b. I 27a boede vejmand Chr. Larsen og hans kone. Han var en stor kraftig mand, og kunne til tider lide flasken.

I den anden ende af huset boede så Karen Kirstine, enke efter Peter Rasmussen, som jeg ikke husker. Hun havde 4 ukonfirmerede piger, (hvor af den andenældste, Emilie, var åndssvag), da hendes mand døde, så hun havde det meget svært.

Lidt længere fremme mod syd lå så det lille lave "kommunehus", her endte skomager Hans Jensen sine dage, efter at han var flyttet fra "slottet".

Matr.nr. 19c ligger på den modsatte side af gaden. Huset er bygget af gartner Jensen. Han var svensker og ansat som gartner på Lindholm gods. Da han blev pensioneret derfra, flyttede han med sin

kone, madam Jensen, som vi altid kaldte hende, til Lyndby; det var vel omkring 1906. Det var gartner Jensen, der sammen med godsforvalteren og skovrideren på Lindholm i 1866 stiftede 7. Kreds skytteforening, som havde sine første skydebæner på området, der nu tilhører Roskilde Amts Gymnastikforening ved Borrevejle Vig.

Vi runder nu hjørnet og kommer til matr.nr. 30b. Her boede skræddermester Jens Peter Larsen med sin kone Petrine. Han var en glad mand, som talte meget, og i sine diskussioner gav han altid modparten medhold, selv om han mange gange måtte sluge det, han selv lige havde sagt. Han havde en lang overgang meget at bestille med at sy nye habitter og presse tøj, og han var helt festlig at se, når han sad der på bordet med benene over kors og syede. Hans arbejdsstue var altid godt besøgt, særlig lørdag aften kom der mange unge mennesker, når de var til købmanden, som dengang havde åbent til kl. ca. 8 om lørdagen. Og når så skrædderen fik et par bajere, kunne han rigtig vippe med det store røde overskæg.

Ved siden af skrædderens hus lå så matr.nr. 29 med gavlen mod landevejen. Her boede så en købmand Knudsen, der drev en lille købmandsforretning, men det er så længe siden, at jeg kun lige kan huske det.

På den modsatte side af bygaden lå så matr.nr. 9a Taafttegård. Der boede gdr. Hans Larsen og hans kone Margrethe. Hans Larsens far, Lars Johansen, havde tidligere haft gården, men på det tidspunkt, da han skulle holde op, var Hans Larsen gårdskarl i en købmandsgård i Roskilde, så en søster til ham og hendes mand, som hed Ole Hansen, fik så gården. Ole var musikinteresseret og spillede næsten altid og fik

som følge deraf ikke passet landbruget ordentligt, og nogle få år efter måtte han opgive det. Så kom Hans Larsen og Margrethe hjem og overtog gården. Det skal nævnes, at Margrethe var bypige og ikke vant til landbruget, men det viste sig, at hun var meget rask og tillige meget myndig, og med hendes store hjælp blev det snart et godt landbrug igen.

Vi går nu mod øst ad gaden og kommer til matr.nr. 5c. Det var en købmandsforretning og et slagterhus som Lars Andersen i begyndelsen af dette århundrede overdrog til sin søn slagter og købmand Peter Andersen og hans kone Sofie. Peter Andersen var en rask og venlig mand; han slagtede mange kreaturer og kørte selv ud omkring og solgte kødet.

Sofie passede købmandsforretningen, og som sådan kom hun ulykkeligt af dage. Det var i 1924, det skete ved, at hun fra butikken ville gå ind i bagbutikken for at hente noget, og da det var mørkt, strøg hun en tændstik, og straks skete der en eksplosion som følge af petroleumsdamp. Der gik ild i hendes tøj, og hun blev så forbrændt, at hun døde få dage efter. Hun var født på Dannebrogsgården og var kusine til min mor.

Vi runder nu hjørnet og går ad den smalle vej mod syd, og lidt efter er vi ved matr.nr. 5b. Det er træskomand Jens Andersens hus; han fabrikerede mange spidsnæsede træsko, og hans kone syede for folk. Det skal siges, at deres børn var meget dygtige i skolen.

Lidt længere fremme kommer vi til matr.nr. 8, Strandagergård, som ejedes af Niels Ludvig Christiansen (som var min morbroder), hans kone Christine var født på gården. Niels Ludvig var ellers uddannet i mejerifaget, men da han blev gift

med Christine, overtog de gården efter hendes forældre.

Vi vender nu om og går tilbage og møder på højre hånd matr.nr. 16a, et stort langt hus med gavl mod Lillegade. Anders Nielsen, hed han, var en stor mand og hans kone ligesådan. Anders Nielsen handlede en del og kørte bl.a. med slagterivarer fra Roskilde Slakteri, og vittige hoveder kaldte ham derfor Knokkelanders.

Det næste hus ned ad Lillegade var mar.nr. 21-22. Her boede Ole Pæsen (Petersen) med sin store kone Sofie. Hun var søster til den tidligere omtalte Stine Jens Lau's, men hun var ikke nær så gal som hende. De var begge arbejdsomme; hun gik ud og vaskede for folk, og den lille Ole var daglejer på gårdene.

Huset umiddelbart øst for Ole Pæsen var matr.nr. 36. Det var i begyndelsen af dette århundrede bygget af gdr. Chr. Jensen fra matr.nr. 3 i Uglestrup. Han byggede det til senere brug til sig selv og sin familie. Døden indhentede ham imidlertid, før de kom til at flytte, og huset blev solgt til Niels Ludvig Christiansen. Men jeg vil med det samme sige lidt om Chr. Jensen, for jeg husker ham godt. Han var en stor kraftig mand, og sin værnepligt havde han aftjent som hestgarder. Siden blev han gårdskarl på Lindborg kro, og det er ham, der på det berømte maleri af kroen med et kobbel heste, står lidt tilbage med det store hvide forklæde. Senere købte han gården i Uglestrup.

Går vi så lige over vejen, der fører til havnen, Børsen kaldte man stedet, går man lige imod gavlen til et lavt gammelt stråttektet hus med stald og lade i den første ende og beboelse i den anden.

Det er matr.nr. 48, som beboes af husmand Jens Andersen og hans kone Sidsel. Til huset hører nogle tønder land jord,

som ligger nede på Øreholm. Jens Andersen var af robust natur, han havde deltaget i krigen 1864.

Hans søn, Hans Andersen, overtog stedet efter sin far, og han blev aldrig gift, men jeg tror, at han var flink til at hjælpe sin søster Maren Kirstine Rasmussen, da hun blev enke med fire små piger, som jeg tidligere har nævnt. Hans Andersen var daglejer på Strandagergård.

Nu går vi hen ad gaden mod syd og kommer lige imod matr.nr. 37, her bor fisker Peter Nielsen og hans kone. De er tilflyttere og kom fra Gundsømagle først i dette århundrede.

Et lille slag mod havnen, der ligger på højre hånd matr. nr. 13a, her bor husmand L.P. Christiansen og hans kone Marie. Han blev også kaldt Lars Peter Black, af hvilken grund ved jeg ikke. Der hørte nogle tdr. land til huset, og de lå ude i Vejsmosen. Lars Peter kørte og handlede noget, for han var ikke så glad for at tage fat med hænderne, så det måtte Marie klare, tillige med at hun havde Lars Peters far boende, så hun havde det ikke så godt. En dag gik hun op og beklagede sig til sin broder slagter Peter Andersen. Han gik derned og sagde nogle store ord til Lars Peter og hans far.

Disse blev så opfarende, at det endte med slagsmål, men Peter Andersen klarede sig godt, og det eneste, der skete ham var, at da de holdt op, stod Lars Peter og hans far med hver sin halvdel af Peter Andersens vest i hænderne.

Så vender vi om og går op ad Lillegade mod nord. Her har vi først på højre hånd et langt stråttektet hus med gavlen til gaden. Den første halvdel har matr. nr. 43a, og her bor Marie Baunsgaard, en meget rapkæftet kvinde. Jeg husker ikke, hvem der boede der før hende. I den østli-

ge ende af huset mod stranden, matr.nr.43 b, boede landpost Hans Jensen med sin kone Karen Marie. Hun var flink til at hjælpe manden på postruten, når der var travlt. Brevsamlingsstedet var jo hos købmanden og alle postene var spadserende. Dilligencen, som var en lukket vogn med hesteforspand, kom ved 10-tiden fra Roskilde. Den havde også passagerer med.

Lige på modsatte side af gaden lå matr.nr. 34b. Her boede en tilflytter, en skomager fra Roskilde, som hed Jens Jensen.

Lidt længere fremme kommer vi til matr.nr. 18a, det var landpost Chr. Jensen, hans kone kan jeg ikke huske. Han var veteran fra krigen i 64. Han blev taget til fange dengang, og det drillede Jens Andersen ham tit med.

På modsatte side af gaden lå det lille gadekær, og bag dette mod stranden lå et lille hus på gadejord, som var umatrikuleret. Jeg kan lige huske, at her boede en mand, som hed Ole Jensen; han var lam i begge ben, og jeg kan huske, at han om sommeren blev sat uden for på en stol vistnok af datteren.

Oppe på hjørnet til venstre i matr.nr. 49 boede Gabriel og Stine. Han var glarmester, gik ud omkring og satte ruder i; han lavede også noget træarbejde, tillige fiskede han lidt om sommeren. Han var, hvad man kalder altnuligmand.

På modsatte side af gaden ligger det gamle stråtekkede hus matr.nr. 38, nu kaldet Hytten. Her boede Karen Hans-Hans, som man altid kaldte hende. Hendes afdøde mand, Hans Hansen, var vejmand, men ham har jeg aldrig kendt. Karen var fast vaskekone her ude hos far og mor og hendes ældste datter havde tjent herude i tre år. Dette nære forhold var vel årsag til, at jeg blev foretrukket som køber af

huset, da den yngste datter Christine, som ejede huset til sidst, ville sælge det i 1962.

Ved siden af huset lå så gården matr.nr. 38a. Her boede dengang Jens Larsen og hans kone Marie, som var min faster, og Jens Larsen var broder til Hans Larsen nede i den anden af byen. Gården blev solgt med tilhørende jord nede i byen og bygningerne nedrevet. En ny gård blev bygget oppe på den resterende landbrugsjord, nu Baunehøjgård.

Helt oppe ved kirken ligger Lang-bakkegården, matr.nr. 4a. Den ejedes dengang af Knud Petersen som senere lod navnet Petersen ombytte med Laurfelt; hans kone hed Johanne og var datter af tidligere omtalte gartner Jensen. De var selskabsmennesker og kom meget ud. Knud Laurfelt spillede meget kort - Lhombre - til høj sats. Det var et gemytlig hjem at komme i. Men deres mangeårige forkarl Lars Peter passede marken fint, så derfor gik det hele nogenlunde godt.

Til sidst skal blot kirken nævnes, den havde gennem årene skiftevis været ejet af Lindholm og Ledreborg godser, men det var Lindholm, der i 1911 lod den overgå til selveje for menigheden.

Ja, det var så min beretning om det gamle Lyndby, som jeg husker det. Lad være om min hukommelse skulle have slået lidt fejl engang imellem, men der må andre så bedømme senere hen, hvis de har lyst.

Lindegården i februar 1978
Aage Eliassen.

Lyndby sogn i dag

De tre gamle landsbyer udgør stadig sognet, der i dag efter sidste folketælling i 1996 har 976 indbyggere, hvoraf der er 460 i Lyndby. Uglestrup har det mindste antal, når resten skal deles med Lille Karleby.

Der har igennem årene først på den gamle skolelod ved svinget til Lille Karleby og på bakken fundet en udstykning sted. På Øreholm i Lyndby rejste der sig sommerhuse i årene efter anden verdenskrig. På disse grunde er der senere bygget helårshuse. På et vænge, der hørte under gården Kristianslund, blev der opført ejendomme på vejen Ved Fjorden.

Senere fulgte udstykningen, der blev til Engvej og ejendommene, der ligger ved Lyndby Havnevej. På Strandager-gårds jorde vest for Hornsherredvej blev der opført ejendomme - Lindevangsvej.

Efter kommunesammenlægningen i 1970 blev et areal udstykket til ca. 40 grunde, der blev kaldt Lyndbyparken. I Lille Karleby og Uglestrup er der i de senere år bygget få nye ejendomme.

Gennem årene 1930 til 1950 blev der langs Lyndby strand flere og flere sommerhuse, der nu er erstattet af de nuværende helårsboliger. Alle ville gerne have en grund langs Lejre Vig, men for at beva-

Nyt og spændende byggeri i dagens Lyndby /GS

re egnens frie natur blev først Langbakkegårdens jorde nord og øst for kirken fredede.

I 1960'erne opnåede Strandagergård og Dannebrogsgården tilladelse til hver at udstykke 40 sommerhusgrunde mod at de øvrige arealer øst for Hornsherredvej blev fredet. I dag er flere sommerhuse erstattet af helårshuse.

1970'erne købte Bramsnæs Kommune arealerne vest for Hornsherredvej fra Taaftegård, men da arealet ikke kunne benyttes til det påtænkte formål, blev det solgt tilbage som landbrugsjord.

Landsbyernes gårde ligger som de har ligget siden fællesskabets ophævelse sidst i 1700tallet enten på samme sted eller udflyttet. Det var landbrugsejendomme, gårde som husmandssteder, der dannede

grundlaget for landsbyernes liv. Der var beskæftigelse for gårdfolk, karle, piger, husmænd og landarbejdere, når der var mest travlt. Der var håndværkere som smede, tømrere skomagere, skræddere, vævere, høkere og fiskere. De fleste gårde har nu ingen tjenestefolk og husdyr. Jorden er forpagtet ud og arbejdet udføres af en maskinstation. Håndværkerne tager i dag arbejde uden for sognet.

De fiskere, der havde det som erhverv og samtidig var arbejdsmænd, lever ikke mere. Nu er det kun fritidsfiskere, der benytter havnen.

Den er i dag en lystbådehavn med plads til såvel sejl- som motorbåde. Der er installationer til el, vand og toilet og området bruges af Lyndby By- og Bådelaug til sommerfester.

Sutrovitz' hus i det gamle Lyndby JGS

Bygningen, der husede maskinværkstedet ved Hornsherredvej, når man kommer syd fra, ligger der stadig. Værkstedet, der startede i 1909 med VVS arbejde og reparation af landbrugsmaskiner, stoppede i 1982. Siden er stedet brugt til autoværksted og salg af brugte biler.

Den gamle smedie, der brændte i 1950'erne og blev genopbygget, bliver af den nuværende ejer brugt som værksted til bl.a. billedskærerarbejde.

Bramsnæs Kommunes administration blev i 1973 samlet i Lyndby skoles bygninger, efter at undervisningen af sognets børn var ophørt i 1972. De tre forvaltninger lå efter sammenlægningen tre forskellige steder: teknisk forvaltning i Ejby, socialforvaltningen i Sæby og skatteforvaltningen og folkeregistret i Kirke Hyllinge.

Da bygningen skulle udvides for at skaffe mere plads til administrationen købte man naboejendommen, hvor Sutrovitz havde drevet gartneri siden 1939. Huset blev nedrevet i 1973, så der blev plads til udvidelsen og indkørsel til en parkeringsplads.

Kommunalbestyrelsen på 15 medlemmer er ansvarlig for, at de mange love, som folketinget vedtager med deraf følgende cirkulærer, bliver fulgt.

Amtet har vedtaget en regionsplan og kommunen en kommuneplan sidst i 1993, og i den findes flere lokalplaner for de tre landsbyer.

Der er også udarbejdet en miljøhandlingsplan. Inden sådanne planer kan vedtages, skal der afholdes høringer eller borgermøder, hvor de berørte parter kan udtale sig. Hvor man stort set før kunne slå sig ned, hvor man ville bygge efter ønske, skal man nu have tilladelse og godkendelse, så en eventuel lokalplan bliver

overholdt. Det kan også dreje sig om HT's betjening af ruterne.

Administrationen, der på rådhuset har ca. 66 medarbejdere, betjener hele kommunen, men kun de sager, der vedrører Lyndby sogn omtales her:

Færdselsproblemer for cyklister fra Lyndby til Lille Karleby og langs Hornsherredvej. Det første står foran sin løsning, medens det andet ligger ud i fremtiden.

Fartbegrænsningsforanstaltninger for at dæmpe bilisternes hastighed gennem byerne. I Lille Karleby er der etableret de såkaldte bump.

Det gjaldt pasning af børn i børnehaver. Det blev afhjulpet i 1995, da kommunen købte vænget mellem gården Kristianslund og den gamle skoles grund og opførte børnehaven Bøgen, der nu passer børn fra 3 år til skolealderen.

Et af kommunens plejehjem, Baunehøj ligger i Lyndby og blev oprindeligt bygget i 1954 som alderdomshjem. I 1985 blev det ændret til et plejehjem med plads til 26 beboere. Det blev nu beboere, der virkelig trængte til pleje og ikke blot at sted at bo. De gamle værelser blev gjort større og moderniseret. En ny fløj blev bygget til.

I sognet findes kun en "gammeldags" købmand i Lyndby, men derudover et Minimarked med et tankanlæg DK på Borrevejlegårdens jorde nær Borrevejle skov. Ved siden af minimarkedet er en campingplads med 18 hytter og en stadelplads til 117 telte eller campingvogne.

Sognets beboere med undtagelse af landmænd og pensionister må søge beskæftigelse uden for sognets grænser. Kun ganske få har deres arbejde i sognets få erhvervs- og servicevirksomheder: rådhuset, renseri, maskinværksted i Lyndby,

Rådhuset i Lyndby Gade, som det tager sig ud i 1997. /GS

minimarked med tankanlæg og ejendoms-mægler i Uglestrup, Dansk Frysetørring og Pensionistcentret i Lille Karleby.

Der var i Lindegårdens længer et beskæftigelsesprojekt med bygning af træbåde. Det er nu standset, men lederen har startet et lignende bådværksted i Lyndby overfor renseriet, hvor også håndværkere fra forsøgscetret i Herthadalen er med. Det kaldes Maritimt Forsøgscetenter.

Man kan vel nok betegne de tre landsbyer som sovebyer. Landbruget passes af ejeren alene eller med hjælp af maskinstationer.

Man må også konstatere, at de fleste beboere forlader deres parcellhuse om morgenen, vender hjem om eftermiddagen, trætte, så det nødvendige arbejde med hus og have må vente til weekenden.

Har man kræfter til at tænke på naboer, venner og bekendte med forståelse for deres problemer?

Husker man på, hvad fortiden har betydet for det nuværende samfund. Både den fortid, der begyndte eller måske snare sluttete i 1960'erne, hvor sognets ledelse stort set kun administrerer love fremsat og vedtaget af folketinget.

Skal borgernes ønsker, der fremsættes på borgermøder eller i læserbreve beskæres eller standses, fordi der skal spares?

Er borgerne villige til at godtage de beslutninger, der strammer de sociale goder, som de efter loven har ret til ?

Er der manglende forståelse for, hvad fortiden har betydet?

